

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojna v Evropi

Francija omagala in želi skleniti mir

Nova francoska vlada pod predsedstvom maršala Petaina, ki je bila sestavljena v nedeljo ponoči po dolgih posvetovanjih in po odstopu Renaudove vlade, je sklenila z ozirom na položaj na bojiščih ponuditi nemškemu vrhovnemu vojnemu vodstvu sklenitev premirja. Kot posredovalec med Nemčijo in Francijo je nastopil znani španski general Franco, ki je osebni prijatelj maršala Petaina.

Maršal Petain je naslovil na francoski narod poziv, naj se zgrnejo vsi Francozi okrog vlade in naj pozabijo na svoj strah, da bodo dali novi vladi moč in vero v rešitev domovine.

Obenem sporoča narodu, da je treba končati boj. V to svrhu se je obrnil do sovražnika z vprašanjem, ali je voljan govoriti z njim kot vojakom, da se konča vojno gorje in dogovori način, kako bi se sovražnosti ustavile.

Na Petainovo ponudbo je vrhovno nemško poveljstvo odgovorilo, da bosta Hitler in Mussolini določila skupno stališče o Petainovem predlogu. Po poročilu od 18. junija se je vršil skupen sestanek obeh voditeljev v Monakovem.

Razvoj dogodkov na francoskem bojišču

Način nemškega bojevanja

Novost nemške ofenzive je ta, da na čelu nemške vojske ni več oklopnih oddelkov, nego da po topniških pripravah in letalskih napadih neposredno nastopijo nemški pehotni oddelki v ogromnih množinah. Tak način borbe, če se izvzame letalstvo, je posnetek nemških napadov iz zadnje svetovne vojne. Iz svetovne vojne je znano, da so se posluževali Nemci posebno učinkovitega ter strašnega orožja — metalcev plamenov, s katerimi so kosili in zažigali sovražne vrste. To grozno orožje je Nemčija v tokratni vojni namestila v tanke. Ti tanki-metalci plamenov so bili na delu že pri bojih v Belgiji in so bili v veliko pomoč oklopnim edinicam. Tudi pri tej nemški ofenzivi je te vrste orožje igralo najbrž veliko vlogo in radi tega podamo tudi njegov kratek opis.

Novi nemški motorizirani metalci plamenov imajo dve strojnici in en top kalibra 37 mm. Metalcev plamena je zgrajen v dolgi topovski cevi. Posadka, ki je oblečena v nezgorljivo azbestno obleko, upravlja s to cevjo ter siplje v danem trenutku ogenj na cilj. Z udarno svojo silo prodre tank globoko v zapreko ali stavbo ter meče okrog sebe plamene, ki povzročijo požare. Na ta način se lahko uniči cela vrsta hiš. Ako pa doseže plamen vojaško četo, je ta izgubljena in umirajo z ognjem zadeti nepopisno mučne smrti.

Nemško topništvo strelja proti sovražniku nove granate, katere isticvarjajo po eksplozijah goste črne oblake dima, ki bi naj onemogočili napadenemu razgled, s kako in kolikero močjo se mu približuje napadalec po topniški pripravi. Na drugi strani pa onemogočajo te nove nemške granate napadalcu samemu pogled, s kom in na kak način hoče odbiti napadeni naval.

Dva cilja nemške ofenzive

Eno največjih ofenziv, kar jih pozna svetovna zgodovina, so Nemci v minulem tednu nadaljevali s 120 divizijami ali z dvema milijonomoma mož ter z 8000 tanki pod bojnim klicem: Nad Pariz!

Zavezniške čete, katere cenijo na 50—60 divizij ali okrog en milijon mož, so se po nemških poročilih postavljale v bran z naj-

večjim junaštvom ter zavirale nemško napredovanje kilometer za kilometrom.

Zavezniškemu vrhovnemu poveljniku Weygandu je uspelo, da je s spretnimi protisunki preprečil prebitje francoske vojske, dasiravno je bila podnevi in ponoči najbolj krvave in najsrditejše boje. General Weygand je zastavljal vse sile, da bi pridobil na času in da bi prizadejal za dobro organizirano obrambo nemški armadi čimveč izgub in se dovolj okrepil za napadalni sunek, ki bi odločil usodo Francije.

Nemško vrhovno poveljstvo je zasledovalo pri svoji veliki ofenzivi proti Franciji dva cilja, da se polasti Pariza in da prebije francosko obrambno črto. S tem bi bila razdeljena na dva dela, in sicer na armado, ki se bori od morja do Reimsa in od Reimsa preko Rethela in Maginotove črte do švicarske meje.

Pariz v očigled nevarnosti

Ko so videli Francozi, da hoče nemška premoč za vsako ceno prodreti do Pariza, so začeli svoje prestolno mesto izpraznjevati. Izpraznitev Pariza so izvedli z velikim pospeševanjem. Predvsem so odpeljali vse otroke. Namestili so jih po raznih krajih južne in jugozapadne Francije. Odšlo je iz mesta tudi 70% prebivalstva. Pariško časopisje je nehalo izhajati. Šole od visokih do osnovnih so zaprli. Številni znanstveni zavodi so ustavili delovanje. Promet se omejili na obratovanje podzemne železnice. Ogromne zaloge goriva, zlasti bencina v okolici severno od Pariza, ki jih vojaške oblasti niso mogle pravočasno odpeljati, so zažgali.

Vlada se je preselila v mesto Tours ob reki Loire v zapadni Franciji. Tja se je preselil tudi parlament ter bi naj zasedala poslanska zbornica v dvorani občinske hiše, senat pa v dvorani nekega hotela. Ker so pa nemška letala preveč bombardirala Tours, se je podala francoska vlada v Bordeaux, kjer je bila tudi med svetovno vojno.

Ogromne zaloge zlata in drugih vrednosti francoske Narodne banke so spravili na varno. Malokdo ve za skrivališče, ki je pa vsak čas dosegljivo za primer potrebe.

Položaj za obrambo Pariza in Francije je bil sredi minulega tedna tako resen, da se je obrnil predsednik francoske vlade in zunanji

minister Pavel Reynaud s posebno spomenico na predsednika Združenih držav Severne Amerike Roosevelta.

Prošnja predsednika francoske vlade za pomoč

Spomenica se glasi:

Sovražnik je pred samimi vrati Pariza. Borili se bomo pred Parizom in za Parizom. Zatekli se bomo, če bo potrebno, v katero izmed svojih pokrajin in če to ne bo pomagalo, se bomo izselili v severno Afriko ali v naše kolonije v Ameriki. Vsa vlada je že zapustila Pariz. Sam se pravkar pripravljam, da grem k armadi, da jo vzpodbudim k borbi z vsemi silami, ki je ne bomo opustili. Prosim vas, da vse to poveste narodu Zedinjenih držav. Povejte mu tudi, da smo pripravljene žrtvovati se v svoji borbi za vse svobodne ljudi. Moja dolžnost je, da vas prosim za še večjo pomoč. Ob istem času, ko boste tolmačili položaj ameriškemu možem in ženam, prosim, da izjavite, da boste nudili zaveznikom materialno pomoč z vsemi sredstvi, razen s tem, da pošljete pomožno vojsko. Prosim vas, storite to, dokler ne bo prepozno. Zavedam se težavnosti take geste, toda prav ta težavnost lahko povzroči, da pride pomoč prepozno. — Prisiljen sem, da gledam, kakor tudi vi, v bodočnost. Mir, svoboda in varnost 90 odstotkov ljudi na svetu sta ogrožena od ostalih 10 odstotkov. Vsi, ki verujejo v mednarodni red in zakonitost, morajo nekaj storiti, da ne bo prevladala volja nasilja. Ura je prišla za 90 odstotkov svobodnih ljudi, da se združijo proti smrtni nevarnosti, ki nas vse ogroža. Zaupam v povezanost ameriškega naroda v borbi za življenje, v kateri se bore zavezniki, ne samo za svojo varnost, temveč tudi za varnost ameriške demokracije.

Francoska vojska zapustila Pariz

Iz pravkar navedenega klica francoskega ministrskega predsednika Reynauda je razvidno, da so bili Nemci že pred vrati Pariza, ko je Reynaud prosil Roosevelta prvič za nuino pomoč.

Pritisk Nemcev na obeh straneh Pariza je bil 14. junija zjutraj z dveh strani tako nevzdržen, da so se francoske čete, ki so branile francosko prestolnico, na ukaz vrhovnega poveljstva umaknile z obeh ogroženih strani. Z umikom je bil Pariz proglašen za odprto mesto, kojega obramba je bila opuščena, da bi bilo prihranjeno zgodovinski prestolnici opustošenje, kakor ga je doživela Varšava.

Ameriški poslanik Bullitt je obvestil na prošnjo francoske vlade Nemce, da je Pariz odprto mesto in da so se umaknile iz mesta vse vojne sile.

Nemške predstraže so vkorakale v Pariz 14. junija ob 8 zjutraj. V mestu je počakal na Nemce mestni vojaški poveljnik general Dains v svojstvu poveljnika pariške pokrajine z orožništvom ter policijo. Ostal je tudi pariški kardinal Suchard in gasilci, da preprečijo morebitne požare. Po nemških cenitvah sta zapustili Pariz dve tretjini prebivalstva.

Po umiku iz prestolnice

Z vkorakanjem nemških čet v francosko prestolnico je Weygandov obrambni pas, ki se je raztezal od Abbevillea ob rekah Sommi in Aisni do Rethela in od tam do Maginotove črte, prevladan. Po tem umiku je zašla francoska vojska v nov nevaren položaj na desnem krilu. Tam so že zopet zabili Nemci klin med francosko znamenito trdnjavo Verdun in mestom Chalons. S tem so zašle v zelo ogroženo stanje francoske obrambne črte v severnem delu Maginotove linije.

Spričo takega položaja je naslovil francoski ministrski predsednik Reynaud 14. junija zvečer po radiu ponovno prošnjo na ameriškega predsednika Roosevelta z besedami: »Navzlic uspehom nasprotnika francoska duša ni premagana. Potrebno je, da z druge strani Oceana prilete roji letal in uničijo silo, ki zatira Evropo. Ranjena Francija ima pravico, da se ponovno dvigne. Obrnil sem se že enkrat na predsednika Roosevelta, naj pomaga zaveznikom. Nocoj mu pošiljam drugi in zadnji poziv. Naš narod pomni mnoge hude čase, toda vedno smo vzdržali. Kar koli naj se dogodi prihodnje dni, Francozi bodo znali prenesti tudi to. Naj bodo vredni svoje zgodovine, naj bodo vredni svoje minulosti, naj bodo polni junaštva, naj bodo bratje med seboj. Domovina je ranjena, toda ponovno bo vstala!«

Izpraznitev francoske Maginotove črte

Nemško uradno poročilo pravi, da so nemške čete zlomile zavezniški odpor in se bojevale več kakor mesec dni, ne da bi zatisinile oči. Nemška vojska prodira okoli Maginotove črte na bojišču v Posarju in vzhodno od Colmarja, kjer so Nemci prekorali Ren ter napadli Maginotove utrdbe. Nemško prodiranje podpirajo letalci-strmoglavci, ki mečejo ogromne količine razstreliva na francoske postojanke.

Francoska vojska je uvidela, da je zanjo vztrajanje v Maginotovih utrdbah nemogoče in jih je začela zapuščati na daljavo 200 km. Do tega koraka je prišlo, da bo moglo francosko vrhovno poveljstvo zdaj, ko skušajo Nemci Maginotovo črto obkoliti, vreči proti nemškim silam pol milijona svežih čet iz trdnjavskega pasu. Francoska vojska se iz Maginotove črte, ki je zdaj postala brez koristi, umika proti zahodu in jugozahodu, da se bo skupno z ostalo Weygandovo armado postavila Nemcem po robu na postojankah zahodno od pogorja Jura. Nova francoska odprta črta bo šla od južnega konca Maginotove črte pri Bazelu po gozdovih in goratih na planoto Langres in dalje na zahod proti Troyesu na reko Loire pa proti Normandiji. Fran-

coska vojska je razstrelila vse mostove, ki bi utegnili služiti sovražniku.

Nemci so prekorali Ren v soboto, 15. junija, pri Neubreisachu, 80 km severno od Bazela. Tu je nemško poveljstvo vrglo v boj 20 svežih divizij, med temi eno ali celo več motoriziranih oklopnih divizij. Nemci so prekorali Ren na pontonskem mostu pod varstvom umetne megle in velikega števila bombnikov.

Francosko vrhovno poveljstvo je sklenilo izvesti umik iz Maginotove črte, da bi rešilo vojsko v utrdbah in ojačilo Weygandovo armado.

Francoski odpor na severu in na jugu Maginotove črte je bil zaradi izpraznitve zelo slab ter je francosko poveljstvo pustilo v utrdbah samo nekaj topničarjev in v delovno nekaj strojníc, da so krile u... ostale vojske. V Maginotovi črti je bilo okoli 40 francoskih divizij. Koder so Nemci zavzeli utrdbe, so jih našli popolnoma prazne, tako n. pr. južno od Saarbrückena pri St. Avouldu.

Sporočilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi, da so nemški motorizirani oddelki prodrli od St. Diziera proti St. Vitrezu, ki leži kakih 80 km od Besancona, kjer se nahajajo zadnje utrdbe Maginotove črte. Nemci skušajo odrezati predel Maginotove črte od ostale Francije. Bitka je prišla do viška silovitosti. Nemci mečejo v boj proti francoskim četam nove rezerve. Francoska vojska se upira napadalcu z vso silo.

Položaj na bojišču ob zaprositvi premirja

Nemcem je 16. in 17. junija z najmočnejšimi silami uspelo, da so francosko armado v

Vojevarje Italije

Organizacija italijanske vojske

Zadnjič smo poročali, da je stopila Italija v vojno z zavezniki na strani Nemčije. Vojna napoved Italije Franciji in Angliji je vsebovala oznanilo, da pričnejo sovražnosti dne 11. junija ob polnoči.

Z napovedjo vojne je bil istočasno objavljen v Rimu kraljevi ukaz, kateri pravi, da je imenovan Mussolini za vrhovnega poveljnika vseh italijanskih vojnih sil. Maršal Badoglio je imenovan za načelnika glavnega generalnega štaba, maršal Graziani pa za načelnika generalnega štaba suhozemske vojske. Za načelnika mornariškega generalnega štaba je imenovan admiral Cavagnari, za načelnika generalnega štaba letalstva pa je imenovan general Pricolo.

Ob vstopu Italije v vojno so razglasili iz Londona, da šteje italijanska oborožena sila 70—80 divizij, oziroma poldrugi milijon mož ter številno letalstvo in mornarico. Treba je pričakovati, da bo Italija že pripravljene sile za primer potrebe še znatno povečala. Italija je začela vojno pod geslom: Savoja, Korzika, Nica, Tunis, Malta, Gibraltar, Suez in Džibuti!

Kratka razlaga italijanskih zahtev

Savoja, ki pripada Franciji, leži na jugovzhodu Francije, med Alpami, Lemanskim jezerom in reko Rono ob meji Italije in Švice. Dobro obdelana pokrajina šteje pol milijona prebivalcev, ki so živinorejci. Leta 1860. je savajska vladarska hiša zavladala zedinjeni Italiji, Savoja sama pa je pripadla Franciji.

Nica, ki šteje četr milijona prebivalcev, je znamenito letoviško mesto ob Sredozemskem morju, ki je znano vsemu svetu po svojem bajnem cvetju, milem podnebjju in tujskem prometu. Od leta 1860. pripada ta obmorski biser Franciji.

Korzika je otok v Sredozemskem morju, na katerem živi 300.000 ljudi in je domovina Na-

Maginotovi črti zaprli ali blokirali. Pravočasno se je večjim francoskim oddelkom posrečilo, da so se umaknili iz Maginotove črte.

Enemu nemškemu oddelku se je posrečilo, da je zavzel mesto Orleans ob reki Loire, ki je bila izbrana kot zadnje obrambno zavetišče za francosko vojsko, dokler ne bi prispele pomoči iz Amerike. Nemci so se celo polastili v vsej naglici enega nepoškodovanega mosta čez Loire.

V Burgundiji in preko Langresa prodirajoči brzi nemški oddelki so zavzeli precej ozemlja proti jugu. Jugovzhodno od Besancona je bila dosežena švicarska meja. S tem se je zaprl obroč okrog francoskih sil, ki se umikajo iz južne Lotaringije in južne Alzacije.

Radi prodora Maginotove črte južno od Saarbrückena so nemške kolone na pohodu proti prekopu Ren-Marna zavzele Chateaux Salins, Dieux in Saarbours. Na zapadni obali Rena so prodrli Nemci v napadu preko prekopa Ren-Rhona in so v prodiranju proti Vozgom.

Zakaj je Francija omagala?

Švicarski list ugotavlja, da je francosko nesrečo povzročilo predvsem dejstvo, da so Franciji sicer od vseh strani izražali naklonjenost in obljubljali pomoč, toda v resnici te pomoči od nikoder ni bilo. To velja zlasti za Združene države Severne Amerike, ki prav za prav za zapadne zaveznike razen lepih besed in zagotovil niso ničesar storile. Čim bolj pa je izgledalo, da se bodo Združene države začele učinkovito zavzemati za zaveznike, tem bolj je Nemčija pospešila svojo akcijo. Nadaljnji nagib za vedno bolj silovit nemški udar na Francijo je bila tudi akcija sovjetske Rusije v Baltiku, o katere ciljnih in nagibih ni ničesar znanega.

poleona, »velikega Korzičana«. Prebivalci so živinorejci.

Tunis ob severni afriški obali ima pol milijona prebivalcev. Tuniško ozemlje spada pod pokroviteljstvo Francije. Francozi so prevzeli oblast nad tuniškimi ozemljem sredi minulega stoletja in so zgradili ceste in železnice. V Tunisu živi mnogo Francozov, Italijanov in Maltežanov.

Malta je skupina od Angležev dobro utrjenih otokov v Sredozemskem morju. Malte so se polastili Angleži leta 1800. in so ustvarili sčasoma na njej eno glavnih oporišč za svoje bojne ladje in v zadnjem času tudi za letala. Na Malti je precej Italijanov.

Gibraltar in Suez. Gibraltar je zelo utrjeno izhodišče iz Sredozemskega morja med Španijo in Afriko v Atlantski ocean ter je pod angleškim nadzorstvom. — Suez je znani prekop iz Sredozemskega v Rdeče morje. Gospodarji prekopa so Angleži, Francozi in pa Egipčani. Za Italijo je Suez zelo važen, ker je skozi ta kanal najbližja pot iz Sredozemskega morja v italijansko Abesinijo.

Džibuti je afriško pristanišče, iz katerega so zgradili Francozi železnico v abesinsko prestolno mesto Addis-Abebo. Odkar je zasedla Italija Abesinijo, je neprestano zahtevala odstopitev Džibutija ali pa vsaj svoboden pas v tem pristanišču.

Prvi izbruhi sovražnosti

Do izbruha sovražnosti med Italijani in zavezniki prve dni po vojni napovedi ni prišlo ne na suhem in ne na morju. Pač pa so lovili in plenili Francozi in Angleži okrog po raznih morjih raztepene italijanske trgovske ladje, katere niso utegnile, da bi bile dosegle pravočasno domača pristanišča.

Prav tako so bombardirali Italijani iz zračna razna zavezniška področja in zavezniki industrijska središča ter letalska oporišča v Italiji in po italijanskih kolonijah v Afriki.

Nepriustransko in samozavestno!

Vojna ustvarja nemirno ozračje, ki sega tudi preko mej vojskujočih se držav. Tako ozračje vpliva vznemirjajoče na živce ljudi. Moderna tehnika s svojimi velikimi iznajdbami, osobito z ustvaritvijo radia, pospešuje in pomnožuje to vznemirjevanje. Ljudje nastavljajo željno ušesa temu, kar jim radio jadrno prinaša po zračnih valovih takoj po tem, ko se je kaj zgodilo. Vsaka vest je osobito v sedanjem času pobarvana po željah in koristih strani, iz katere izhaja. Stvarna resnica se da iz poročila težko razbrati. Neuki poslušalci pa radi verujejo to, kar ugaja njihovi, v dnu srca počivajoči želji, in to tudi razširjajo v krogu enako mislečih ali omahujočih oseb.

Radio je glavno moderno orodje za razširjanje nemira in nesigurnosti. Vsaka nevtralna država, med njimi tudi naša, ima velik interes na tem, da ta čudovita moderna naprava ne postane orodje, ki bi spravljalo v nevarnost njeno nevtralnost in tako oškodovalo njene bistvene interese. Poleg radia pa je tudi treba v tem oziru navesti kot nadvse škodljiv element tiste ljudi, ki se s svojim govorilnim organom poslužujejo zračnih valov za razširjanje razburljivih in neresničnih govoric.

To so politiki in vojskovodje gostiln. Nastopajo kot večaki, kakor da bi sodelovali v generalnem štabu te ali druge izmed vojskujočih se armad. Celo boljše vedo vse, kakor poveljujoči generali posameznih armad. Napovedujejo uspehe ali neuspehe vojskujočih se strank s tako gotovostjo, kakor da bi bili preroki. Toda nepriustranski niso. Vodijo jih simpatije do te ali druge strani in po tej njihovi naklonjenosti so tudi pobarvane njihove prerokbe. Kakršne so njihove prerokbe, takšni so tudi njihovi prividi bodoče Evrope in usode njenih narodov.

Še bolj nevarni kot ti gostilniški politiki in strateji (vojskovodje) pa so tisti ljudje, ki obožujejo iz raznih osebnih in sebičnih razlogov vse to, kar je tuje, devljejo pa v nič to, kar je domače. Tujina jim je velika in veličastna, domačija pa nerazvita in slabotna. Kar dela tujina, poveljujejo, kar zmore domačija, pa kritizirajo in omalovažujejo. V to vrsto spadajo ljudje raznih tipov (podob). Nekateri so tujega rodu ali potujčenega mišljenja. Drugi so suženjske nravi in zato vajeni priklanjati se sili. Tretji pa so sebičneži, ki jim je lastna korist vrhovni zakon ravnanja.

V vrsti teh ljudi so najbolj nevarni tisti,

ki širijo med ljudstvom razburljive vesti. Za to jim ne gre, ali so te vesti resnične ali lažnive. Njih namen je, da ljudi zbegajo ter vzbudijo med njimi malodušnost in nezaupanje v lastno narodno in državno moč. Tej svrhi služi razširjanje vesti, preračunjenih v to, da vzvalovijo ljudem živce, prišepetavanje »zaupnih« in »preverjenih« poročil ter vzbujanje nezaupanja in nezadovoljstva z vsem, kar je potrebno in kar se pripravlja za uspešno obrambo državnih interesov in ohranitev državne nevtralnosti.

Jugoslavija mora še bolj poostriti pažnjo nad širjenjem vesti in ustvarjanjem gotovih razpoloženj med ljudstvom. Ne bo mogla dopuščati, da bi se begalo javno mnenje z razširjanjem zlonamernih letakov ter lažnivih vesti, ki jih vršijo nekateri ljudje v prilog tujih interesov. Nadaljevati in ojačiti bo morala svojo akcijo zoper take poskuse, da bi se zanesla zmeda med ljudske plasti. To potrebno akcijo morajo podpirati narodno čuteči posamezniki in zlasti narodna društva.

Naša država je jasno začrtala svojo pot, po kateri hoče hoditi slej ko prej. To je pot nevtralnosti, kakor je na novo poudaril naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič v svoji izjavi o priliki vstopa Italije v vojno, s katerim se je oboroženi spopad v Evropi tudi razširil na področje Sredozemskega morja. Ta razširitev vojne je privedla vojni požar v neposredno bližino evropskega jugovzhoda. Balkan in Podonavje sta se znašla od 10. junija — tako je izjavil g. minister — v novem položaju, ki zahteva posebno pozornost. Balkan in Podonavje sta se vedno trudila, da konsolidirata svoje medsebojne odnose ter da uredita svoje odnose do vseh velesil. Podonavske in balkanske države so se vedno trudile, da se povsem pravilno in nevtralnno zadržijo. To se jim je posrečilo in s tem so dosegle, da to področje Evrope še ni zajel splošni evropski vihar. Jugoslavija bo hodila samozavestno naprej po poti nevtralnosti in miru sredi evropskega vojnega viharja.

Po Jugoslaviji

Dr. Anton Korošec je otvoril prvo jugoslovansko-bolgarsko združeno razstavo. Na velesejmskem prostoru v Beogradu je otvoril zadnjo nedeljo prvo jugoslovansko-bolgarsko združeno razstavo g. dr. Anton Korošec kot predsednik naše Glavne združne zveze in predsednik senata. Otvoritve se je udeležil zastopnik kralja, gradbeni minister dr. Miha Krek in številni zastopniki jugoslovanskega in bolgarskega združništva. Ob tej priliki je imel g. dr. Korošec pomemben govor o združništvu, ki je neprekosljiva sila ter moč, ki ne ruši, temveč ustvarja, ki ne jemlje, temveč daje, dviga človeka k skupnosti ter ustvarja socialni mir in bratsko ljubezen med ljudmi. Poudarjam, da je združništvo osvobodilo, dvignilo in okrepiło malega človeka in ga zavarovalo pred vsemi težavami, ki jih prinaša današnja surova sila, združništvo daje zagotovilo tema bratskima državama za mir na znotraj in na zunaj. Dovolj smo imeli vojnih strahot. Svobodo in neodvisnost naših držav smo plačali s krvjo in življenjem svojih najboljših sinov. Danes ničesar drugega ne zahtevamo, kakor to, da živimo v miru, se razvijamo in zidamo svojo bodočnost. Združništvo je tisto, kar lahko najuspešneje dvi-

ga vse tiste, ki delajo v naših državah in vse tiste, ki ne žele živeti na račun tujcev, vse tiste, ki v dobrinah drugih gledajo tudi svojo lastno dobro. Danes, ko se rušijo mnogi vzori, združništvo ostaja kot neokrnjena zamisel, ustvarja sodelovanje, človeško ljubezen in mirno rešitev najtežjih socialnih vprašanj med ljudmi in med narodi in državami. Ta razstava daje dokaz, da naše premišljeno delo, da naše življenje, da se v miru svobodno razvijamo in da imamo vzorno zamisel, veliko in lepo, ki ustvarja mir in pravico. Naj deluje, živi in uspeva jugoslovansko in bolgarsko združništvo v srečo naših dveh držav in miru ter blagostanja na Balkanu. Po teh besedah je g. dr. Anton Korošec otvoril razstavo in žel obče odobravanje pri zastopnikih vojaške in civilne oblasti za svoja jedrnat izvajanja v sedanjih resnih in težavnih časih.

Koncentracijske vlade ne bo. Nedavno smo zapisali, da se ta srčna želja JNS ne bo spopolnila. Danes moremo objaviti, da je znani zagrebški dnevnik »Obzor« zagodel JNS isto žalostinko. Poroča namreč, da se je spor, ki je nastal med predsednikom Samostojne demokratske stranke ministrom dr. Budisav-

Znanstveno odkrivanje Patagonije v Južni Ameriki. Z znanstveno odpravo se je vrnil iz Patagonije v Buenos Aires prof. De Agostini. Prodril je v doslej nepoznani svet med čilensko provinco Ayles in Magalae-sovo zemljo. Blizu jezera San Martin je odkril orjaški slap reke Pascua. Vodopad je dolg 1 km ter se spušča po pečinah v višinski razdalji 200 m. Pri tem proizvajajo vodno silo, ki bi zadoščala za elektrifikacijo vse Južne Amerike. Odprava je tudi dognala veliko razliko med južnimi in severnimi Cordiljeri Južne Amerike. Predvsem padejo v oči veliki ledeniki in globoko zarezane fjordi na obali. Nad 400 km daleč so gorski grebeni pokriti z večim ledom. Na stotine ledeniških rek šumi v dol-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetjskega življenja

*

24

Med tem razmišljanjem je Natalija vsa v skrbeh stala na svojem prostoru. Ni bila vajena tega, da bi pri človeku videla tako nasprotnost misli, tako tajno borbo s samim seboj. Šubin je bil samo kričač, ki je vse svoje občutke izražal s ploho besed, kletvami in z zmerjanjem. Pri njem ni nikdar opazila notranjega razmišljanja.

Klavsa je opazovala s spoštovanjem, kakor ga čuti preprosta duša nasproti velikemu duhu, in mislila je pri sebi, da če ji ta človek svetuje, naj se »poroči« s Karanzinom, mora to storiti...

Nekdo je potrkal.

Klavns je dvignil glavo in prisluhnil. Natalija se je zgrabila za srce, da bi mu zabranila premočno utripanje. Od tistega trenutka, ko so bili uporniki vdrli v hišo in ubili Šubina, se je bala vsake malenkosti.

»Odpril! To je Karanzin!« je spregovoril komisar. Natalija je ubogala in odprla vrata. Na pragu je stala — Nataša.

Klavns je bil obrnjen proti vratom. Molče je gledal neznano osebo.

Natalija je odšla. Nataša pa je stopila v sobo in zaprla za seboj vrata.

Komisar je nepremično opazoval žensko, ki je stala v poltemi. V njegovi duši je oživela slika. V duhu je gledal petnajstletno deklico. On je bil ob njej, še mlad, star osemnajst let. Oba sta šla ob reki, v senci vrb, in nežen glas mu je govoril:

»Oh, Klavs, zakaj hočeš odpotovati? Zakaj želiš oditi od mene? To je nemogoče, da hočeš zapustiti domačo vas in oditi v deželo rdečih! Tvoje srce je že od detinstva otrplo, v njem je vera mrtva, toda jaz ga bom morda mogla ogreti in ozdraviti ter mu vrniti zupanje v življenje in Boga. Ostani!«

Spomnil se je na to, da se je obotavljal. Prijel je dekletovo roko in rekel:

»Nataša, ubogal te bom! Boril se bom sam s seboj in preganjal misel, ki me sili, da bi šel k boljševiskom!«

Toda ponoči je pod vplivom nevidne moči, ki ga je vlekla, pobral svoje stvari in pobegnil od doma.

Ti spomini so ga popolnoma prevzeli, tako da je bil omamljen od njihovega naglega, neusmiljenega napada...

Nataša ni odtrgala pogleda od Klavs. V svojem srcu je še vedno hranila živo sliko osemnajstletnega mladeniča. Sedaj je primerjala tega človeka s sliko, ki je živela v njeni notranjosti. Naj se je še tako trudila, ni mogla najti med njima sličnosti. Kako naj bo ta zamiš-

ljevičem in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem radi občinskih volitvah na Hrvatskem, likvidiran. »Obzor« pripominja: »Po tem takem ni treba pričakovati kakšnih sprememb v vladi, še manj pa koncentracijsko vlado.«

Hrvatsko sveto leto se začenja na praznik sv. Petra in Pavla. Ta praznik bo hrvatsko ljudstvo po vseh župnijskih cerkvah obnovilo krstno obljubo ter svečano zapelo novo cerkveno pesem: »Tisoč tri sto let je preteklo.« Poleg krstne obljube se bo tudi obnovila izjava zvestobe rimskemu papežu kot vrhovnemu poglavarju Kristusove Cerkve. Posebne svečanosti se bodo ta dan vršile v tistih cerkvah in kapelah, ki so posvečene sv. Petru. Istega in naslednjega dne bo evharistični kongres za Podravino, in sicer v Djurdjevcu. Predvidenih je več evharističnih kongresov,

ki se bodo pozneje vršili na raznih krajih. Predvidene so tudi razne izložbe, ki naj nazorno prikažejo, kaj je katoliška Cerkev v teku 1300 let storila za hrvatski narod na polju umetnosti, šolstva, prosvete, knjige, tiska ter na gospodarskem, socialnem in dobrodelnem področju.

Stoletnica hrvatskega gledališča. Gledališče je velikega prosvetnega pomena za narod. Zato se vsak narod, ki se zaveda svoje samobitnosti in kulturnosti, trudi, da si ustvari to važno kulturno ustanovo. Hrvatje so ustanovili svoje prvo hrvatsko gledališče 9. junija 1840. Stoletnico tega važnega kulturnega dogodka so v Zagrebu proslavili s svečanim tednom, ki je prikazal velik vpliv gledališčne umetnosti na razvoj hrvatske kulture.

odpremljalo na inozemske trge takrat, kadar so cene najbolj ugodne, to je v zimi in na spomlad.

Istočasno s silosom za shranjevanje sadja se mora zgraditi hladilnica za ohlajevanje sadja v vagonih. Ta način ohlajevanja bo prišel posebno v poštev za bosanske in srbske slive. Naše in sadje iz južnih krajev države, katero bo že naloženo v isotermične vagone, se bo spravilo v Mariboru tik pred izvozom v hladilnico silosa za 24 ur. Tam se bo ohladilo ter obložilo z ledom in bo v najboljšem stanju doseglo inozemski trg.

Kdo bo zgradil mariborski silos?

Naša vlada je osnovala posebno delniško družbo. Družba je državna ustanova z nalogo, da gradi po vsej državi skladišča ali silose za žito in sadje. Ta družba »Silos« bo zgradila v Mariboru kot središču sadne trgovine velik in novodobnim zahtevam odgovarjajoči silos, za katerega kažejo največje zanimanje sadjarji iz vse naše države.

Komisija si ogledala stavbišče

Da je zamisel izgradnje velikega sadnega silosa v Mariboru resna in da jo bodo s časom uresničili, nam dokazuje dejstvo komisionalnega ogleda v poštev prihajajočih stavbišč. V minulem tednu se je mudila v Mariboru komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave in družbe »Silos«. Komisija je izbrala stavbišče za silos v neposredni bližini mariborske carinarnice, med kolodvorom, carinarnico in Meljskim hribom. Stavbišče bo kupila banska uprava pod pogojem, da prične družba »Silos« takoj z gradnjo. Izbrano stavbišče ima zelo ugodno lego še radi tega, ker je v neposredni bližini tovornega kolodvora. Skladišče bodo zvezali brez velikih stroškov s kolodvorom s tračnicami.

Blizamo se novemu načinu sadnega izvoza

Dosedanji izvoz sadja

Sadjarstvo v Sloveniji je od prevrata do danes napravilo že precej korakov naprej. Naš sadni trg si je znal z izborna kakovostjo sadja pridobiti sloves na svetovnih tržiščih. Ker so se naši sadjarji prepričali, da je mogoče dobro vnovčiti le zdravo, pravilno obravnavano in spravljeno sadje, se je ravno na teh področjih v zadnjih letih veliko storilo. Pri vsej napredujoči modernizaciji našega sadnega razpošiljanja v inozemstvo smo se posluževali ali vlaganja sadja v zaboje ali pa se je izvažalo v razsutem stanju v vagonih. Na isti način kakor jabolka smo pošiljali tudi slive, breskve in češnje. Prav to slednje najbolj občutljivo sadje je pri prevažanju na omenjeni dvojni način močno trpelo. Tolikokrat se je zgodilo, da je prejel kupec v inozemstvu od naših sliv ali češenj brozgo, ki ni bila za drugo kot za prekuhanje v žganje. Pri prevažanju občutljivega sadja so šle vsako leto velike vsote v izgubo. Neprilike pri sadnem prevozu so napolile naše sadne strokovnjake, da so zastavili vse moči, da bi se odpravili za bodoče izvozni nedostatki, ki so združeni z občutnim denarnim primanjkljajem.

Izvoz treba prilagoditi novodobnim zahtevam

Ker je postalo sadje v poprevratni dobi ena najbolj priporočenih življenjskih potrebščin, je bilo treba zboljšati sadni izvoz z modernimi prevoznimi sredstvi. Začeli so sadje prevažati v hladilnih vagonih. V take vagone spravljeno sadje je doseglo tudi najbolj oddaljene kraje povsem nepoškodovano ter sveže. Hladilni vagoni, kateri sami proizva-

jajo led, so za prevažanje sadja predragi. Zaradi tega so predali prometu posebne »isotermične« vagone. V teh se sadje v posebnih hladilnicah ohladi, obloži z ledom in odpošlje. Omenjeni slednji način izvažanja pride za naše slovensko sadje v poštev le tedaj, ako bo dobila naša sadna trgovina silos za sadje.

Velik sadni silos v Mariboru

Glede našega sadnega izvoza je najbolj važna točka obmejni Maribor. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo je storilo vse, da je zanimalo merodajna mesta v naši državi za nujno potrebo zgradnje sadnega silosa. Ta silos bi moral imeti prostor za vskladiščenje do 300 vagonov sadja. Silos bi moral biti opremljen s hladilnimi napravami, da bi se ohranilo spravljeno sadje sveže in bi se

Novice iz domačih krajev

Zlatomašnik 80 letnik. V župniji Cirkovce pri Pragerskem bo obhajal 20. junija pri telesnem zdravju in v duševni čistosti 80 letnico g. Ivan Mlakar, zlatomašnik in upokojeni župnik. Jubilant se je rodil leta 1860. v Leskovcu v Halozah. Mašniško posvečenje je prejel 6. junija 1884. Dolga leta je bil v dušeskrbju v tržaško-koperski škofiji. Med vojno je prišel v Ptuj in je še po prevratu vršil službo vojnega kurata. Ker se je čutil dovolj krepkega, se je oprijel z vso vnemo dušnega pastirstva in ga je poslal škof za župnijskega upravitelja v Zagorje v dekaniji Kozje. Iz Za-

gorja je dobil župnijo Polje ob Sotli. Tamkaj je ostal nekaj let in obhajal zlati mašniški jubilej. Kot upravitelj Sv. Miklavža na Polju je ob nedeljah in praznikih dvakrat maševal in pridigoval ter bil še v pomoč sosednim hrvaškim župnikom in posebno rad je pridigal na Svetih gorah nad št. Petrom. Pred par leti se je umaknil v svojo skromno hišico z vrtom v Cirkovcah. Tudi tukaj vrši z vso vnetostjo pri pomanjkanju duhovščine kaplanske posle obširne župnije. Jubilant še danes slovi kot gromovit cerkveni govornik ter izboren pevec. Redko kateremu zlatomašniku

ljenu, resni, hladni obraz, ki ga vidi pred seboj, obraz njenega Klavs? Nekam osuplo je motrila posamezne črte obraza tistega človeka, ki ga je bila tako ljubila. Ta obraz je bil kvečjemu blede senca obraza njenega Klavs. Na tem obrazu so skrbi, utrujenost, notranji boji zarezali brazde. Pod očmi je zapazila prerane gube.

Pred tem spremenjenim Klavsom je začutila nekako olajšanje. Ko je razmišljala o tem, da bi šla pred njega, se je najbolj bala, da jo bo srce izdalo. Drhtela je ob misli, da bi se ob pogledu nanj v srcu vzbudila nekdanja ljubezen.

Sedaj je strah prešel. Njeno srce ni hitreje utripalo. Njena stara ljubezen, o kateri je mislila, da še tli v srcu, je bila mrtva.

Ta ravnodušnost nasproti Klavsu jo je napolnila z zadovoljstvom. Njene oči so nepremično opazovale tega spremenjenega, skoraj nepoznanega človeka. Ni se ji bilo treba bati, da bi v srcu, ki ga je bila dala Fedorju, samo za trenutek zažarela stara ljubezen...

»Nataša, čemu si prišla? Kaj hočeš od mene?« je z negotovim in mehkim glasom vprašal Klavs.

Imenoval jo je in s tem pokazal, da jo je takoj spoznal.

Nataša se je zmedla, ko je zaslišala svoje ime. Klavs ga je izgovoril s takim glasom, kakršnega ni pričakovala od tega človeka.

Klavs je opazil na dekletovem obrazu izraz zmedenosti. Da je ne bi še bolj vznemiril, je povesil oči. A živo je želel, da bi slišal Natašin glas. Nehote se je nagnil proti vratom, da bi bolj slišal. Nadejal se je, da bo že pri prvi besedi spoznal njen blagi glas.

Nataša je stopila nekoliko bliže. Z drhtečim glasom je rekla:

»S prošnjo sem prišla. Prizanesi trojici ljudi, ki so obsojeni na smrt!«

Ob Natašinemu glasu je komisar začutil pri srcu prijetno toploto. To je bil tisti blagi glas, ki ga je vedno tako rad poslušal.

Ni odgovoril. Tiho je dalje opazoval Natašo. Zdelo se mu je, da se ni spremenila. Samo nekoliko bolj blede je bila.

Nataša ni prenesla Klavsovega pogleda. Povesila je oči in ponovno prosila:

»Usmili se svojega očeta ter svojega in mojega brata!«

Njen glas je še bolj drhtel ko prej. V njenih očeh so se prikazale solze.

Klavs Andrejev je izginil in vzbudil se je Klavs Rišin, grozotni ljudski komisar iz Odese. In ta je trdo odvrnil:

»Vsi trije morajo umreti, ker zastopajo uporniško vas.«

ne k jezerom in morju. Vrhunci gora ne segajo preko 3500 metrov, imajo pa vprav alpsko razvito pokrajinsko sliko. Strahotni so tod zimski viharji, pomladi pa močno pokanje lomečih se ledenikov, ko zapuščajo obale ledene gore in plovejo dalje po morskem gladini.

Drevesa, ki dajejo mleko in kruh. Angleški naravoslovec Wallace pripoveduje o sagovi palmi, ki raste na Novi Gvineji. Drevo daje v višini 20 čevljev in debelini 5 čevljev 900 sagovih povesen, iz katerih prirede domačini 1800 hlebcev. Pet teh hlebcev zadošča za prehrano odraslega domačina na dan. Glasoviti geolog Leopold von Buch pa pravi, da je raslo na Kanarskih otokih drevo z belo skorjo, katerega listi so se vsak

je podaril Bog na stara leta toliko krepkega zdravja in polnih duševnih moči kot ravno haloški korenini g. Mlakarju. Dvojnemu izrednemu jubilaru želi »Slov. gospodar« tudi biserni jubilej v trdem prepričanju, da ga bo dočakal in z mogočnim tenorjem zapel: Slava Bogu na višavah!

Padel z drugega nadstropja in se ubil. Na Tržaški cesti v Mariboru je padel z drugega nadstropja na cementni tlak in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnico radi prebite lobanje 23 letni Marko Frnjak.

Huda nesreča kolesarke. 26 letna dekla Marija Pongračič iz Pekla v občini Košaki pri Mariboru se je peljala domov iz Sv. Jakoba v Slov. goricah. Med vožnjo so se ji zlomile vilice na kolesu. Padla je tako nesrečno, da si je posnela kožo z glave. Hudo ponesrečeno so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Hud obstrel radi usodepolne zamenjave. 44 letni Ivan Potočnik je šel 9. junija proti večeru v Vuhredu nad srnjaka. Naenkrat je počil strel, ki je padel iz smeri Borovnikovega hriba. Krogla mu je prebila zgornjo ter spodnjo čeljust in je moral v slovenjgraško bolnišnico na operacijo. Orožniška patrolja se je podala takoj na kraj nesreče. Na podlagi izjav nekaterih prič je ugotovila, da je zagrešil obstrel 38 letni Kristijan Vernik iz Vuhreda. Tudi on se je ob istem času kot Potočnik skrtil v zasedo, da bi ustrelil srnjaka. Ko je opazil v grmovju premikanje, je bil prepričan, da se mu bliža srnjak. Sprožil je v smeri premikanja in naenkrat čul po odjeku strela, da je namesto divjačine pogodil človeka. Zbežal je proti domu in skrtil puško, namesto da bi bil nudil obstreljenemu pomoč.

Nesreča s puško. Na Kapli ob severni meji je streljal iz lovske puške 27 letni posestnikov sin Karel Koprivnik. Naboj je orožje raznesel, ki mu je hudo poškodovalo desno roko.

Modras je pičil v Kamnici pri Mariboru devetletno delavčevno hčerko Marijo Krepsovo v levo nogo. Otrok se oddali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna žrtev splašenega konja. Pri Sveti Trojici v Slov. goricah sta se peljala zakonca Kranjc. Konj se je splašil in voz se je prevrnil. Posestnik Kranjc je dobil le lažje poškodbe, njegova 62 letna žena Marija pa si je razbila lobanjo. Nezavestno so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer ji pa niso mogli več pomagati. Rajna je bila doma od Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Plaz zemlje smrtno podsul očeta šestih nepreskrbljenih otrok. V vasi Medvedce pri Pragerskem je premogovnik, ki je last inženirja Majsa. V tem rudniku se je zgodila v minulim tednu smrtna nesreča. Kakih 18 metrov

SONCE SIJE
VSAKOMUR!

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

pod zemljo so postavljali štirje delavci v rovu lesene podpore. Med njimi je bil tudi 40 letni tesar Jožef Šoštariko. Naenkrat se je vdrla s stropa plast zemlje in zasula četvorico. Trem je hitro uspelo, da so se odkopali in so priskočili na pomoč najbolj podsutemu tesarju. Tudi rudniško vodstvo je poslalo pomagачe. Odkopavanje zasutega je bilo težavno, ker se je zemlja neprestano rušila in osipovala na reševalce. Ko so Šoštariko že skoraj rešili, se je vsul še večji plaz in pokopal pod seboj že malodane otetega. Reševalci so se zopet lotili reševanja z vso previdnostjo. Prva nesreča se je zgodila ob dveh popoldne. Z odkopavanjem so bili gotovi ob pol osmih zvečer, a so žalibog potegnili tesarja iz plaza mrtvega. Smrtno ponesrečeni, ki je bil priden delavec, zapušča šest nepreskrbljenih otrok.

Padel pod voz in si zlomil nogo. Franc Prejac iz Dornave pod Ptujem je padel pod voz in si zlomil nogo.

Otrok se dvakrat poškodoval. Sedemletna Zvonka Filipič, hčerka elektromonterja v Krapju pri Ljutomeru, se je opekla. Mati je naložila otroka na kolo in ga je peljala proti Ljutomeru k zdravniku. Med vožnjo se je mati s kolesom prevrnila in opečena hčerka si je pri tem zlomila še desno nogo.

Otroka našla očeta ubitega od strele. Ugleđen posestnik Flisar v Markišavcih pri Murški Soboti je bil s sinom in hčerjo na delu na polju. Ko je videl, da se bliža nevihta, se je

odpravil z motiko na rami proti domu. Na povratku ga je zalotilo neurje z bliskom in treskom. Strela je udarila v motiko in Flisar je obležal na mestu mrtev. Od strele ubitega očeta sta našla pozneje otroka, ko sta se vrnala s polja proti domu.

Priletnejši rudar smrtno ponesrečil. V rudniku v Hrastniku je proti koncu minulega tedna smrtno ponesrečil 54 letni rudar Matija Pušnik, ki je bil zaposlen pri vzpenjači rudniškega izsipališča. Odtrgala se je žica pri vzpenjači in so vozički zagrmeli v Pušnika in ga smrtno poškodovali. Smrtno ponesrečen je zapustil ženo in že odrasle otroke.

Nesreča radi splašenih konj. 50 letni posestnik Franc Peterca iz Šiške pri Ljubljani je peljal s parom konj gnoj na njivo. Konja sta se splašila pred avtomobilom in zdvijala. Pri zadrževanju konj je Peterca padel s voza in se poškodoval po vsem telesu in glavi.

Pri padcu z motorja si poškodoval prsni koš. Na motornem kolesu se je peljal pekovski mojster iz Črmošnjic na Kočevskem iz Semiča proti domu. Med vožnjo se je motociklist prevrnil in si poškodoval prsni koš. Poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Koštrun povzročil nesrečo. V 73 letnega delavca Jožefa Vilfana iz Mojstrane na Gorenjskem se je zaletel koštrun in ga je tako prevrnil, da si je Vilfan zlomil levo nogo v kolku.

dan dve ali tri ure pred sončnim vzhodom orosili. Jel je padati od njih rahel dežek ter se spodaj zbiral v studenček. Okrog vršičev teh dreves je bil vedno majhen oblak. Najbolj čudno od teh dreves pa je v Venezueli rastoče »mlečno drevo«, ki zraste 15 do 23 metrov visoko. Če narežemo v deblo, že pri teče iz njega mleku podobni sok, ki je celo gostejši in polnejši od živalskega. Smetana iz tega mleka ima 1% več surovega masla, pol odstotka več kazeina, albumina in fosfatov, pa manj sladkobe. Iz čebelinemu vosku sorodne maščobe delajo domačini sveče. Na zraku se to mleko zgosti v nekak sir.

O moljih. Ena sama moljeva samica izleže na leto 500.000 potomcev, ki požrejo v enem letu

»Klavs, ti si jih obsodil, ti tudi lahko preprečiš njihovo smrt!«

Glas je bil tako pretresljiv, da komisar ni mogel takoj odgovoriti. Šele čez čas je dejal dosti manj trdo ko prej:

»Kot človek ne želim njihove smrti. Toda kot ljudski komisar sovjetske republike moram neusmiljeno uničiti vse, kar ogroža družabno stavbo, ki smo jo tako težko zgradili.«

Nataša je začela dvomiti nad uspehom svojih prošenj, a v kljub temu ni odnehala.

»Klavs, pomisli, da je eden izmed obsojencev tvoji oče!«

Komisarja je zbudilo pri srcu. Premagal je bol in na videz ravnodušno odvrnil:

»V človeku, ki je sovražnik boljše vizma, ne poznam svojega očeta!«

Nataša se je zgrozila ob teh besedah. Skoraj obupno je zavpila:

»Klavs, spomni se na svoja mlada leta! Ti si bil ponos očetov! Ne pregreši se nad njegovim življenjem! Vsaj njemu prizanesi!«

»Naš zakon ne pozna izjem! Kdor je kriv, mora biti kaznovan!«

Njegov glas je bil spet trd ko jeklo.

Nataši se je zdelo, da ji nekdo z ostrim nožem reže srce. Vsa obupana je sklenila in dvignila roke ter začela jekati:

»Klavs, prosim te, usmili se!«

Ta je globoko sklonil glavo in topo dejal:

»Če je Aleksej Andrejev med talci, to pomeni, da je žreb njega zadel!«

»O, ne! Sam se je javil! Prizanesi mu!«

Klavs je s svinčnikom zbadal papir, ki je ležal pred njim na mizi. Poglasno je zamrmral:

»Sam se je javil?!«

Nato je glasno nadaljeval:

»Danes zjutraj mi je tudi Fedor izjavil, da hoče biti prvi talec in jaz sem se divil njegovemu junaštvu.«

»Bolje bi bilo, če ne bi bil sprejel njegove žrtve!«

»Jaz sem izvršilec oblasti, ki ne pozna slabosti.«

»Klavs, tako si otrpnil v zlu, da te nobena stvar ne more ganiti, niti občutki, ki so ljudem najbolj prirojeni, ljudem, katere hočeš osrečiti, v resnici pa jih delaš nesrečne, tako nesrečne, kakor ljudje še nikdar niso bili nesrečni. Poglej okrog po vasi in videl boš, kaj ste ti in tvoji iz nje napravili!«

»Ker ste ti in tvoji uporniki! A ne boste vedno zaslepljeni. Tudi vam se bodo odprle oči. Če se vam doslej še niso, je to znak, da še niste mogli slišati prave besede, ki jo prinašajo učitelji, in niste dobili pouka, ki ga dajejo naši filmi. Tisoč in tisoč vasi, revnejših od vaše, je preneslo žrtve in zgradilo šole in kino-dvorane. Pri vas ničesar nimate. Šubin ni mogel z vami nič doseči. V bodoče

Zelo poučen letak Kmečke zveze. Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani je izdal več tisoč izvodih poučen letak, ki daje podeželskim ljudem navodila za sedanje težke čase in bodri kmete, naj pomagajo drug drugemu. Skrbite, da bo letak romal od hiše do hiše in bo znal za njegovo vsebino vsak kmečki človek!

Obvezne sejsmske legitimacije. Banska uprava je uvedla 31. oktobra 1939 za sejmarje, trgovce in obrtnike sejsmske izkaznice, ki jih izdajajo prisilna združenja. Dne 6. junija 1940 je izdala banska uprava vsem okrajnim načelstvom okrožnico, v kateri opozarja, da se morajo vsi sejsmski upravičenci pozvati, da ne dopuščajo pristopa na sejsmske onim trgovcem in obrtnikom, ki se ne bi mogli izkazati z izvirnim obrtnim pooblastilom in sejsmsko izkaznico združenja.

Nov vodovod v gradnji. V št. Danijelu nad Prevaljami so začeli graditi nov vodovod, koga stroški so predvideni na 52.000 din. Država bo prispevala 40.000 din, preostanek pa domačini.

S prepotrebim delom bodo le začeli. Naš list se je pred nedavnim upravičeno pritoževal, da je državna cesta Maribor—Fram v tako razdrapanem stanju, da ne bodo mogli voziti po njej mariborski mestni avtobusi. Časopisna in druga dreganja ter pritožbe so pomagale in je popravilo te ceste sklenjeno. Z deli bodo pričeli prihodnji mesec. Sestavil se je poseben odbor, kateri bo vodil dela. Sedež odbora je v Mariboru. Vrhovno vodstvo gradnje bo imel načelnik gradbenega oddelka banke uprave g. inž. Ruch. Za odsek med Teznom in Framom je določen kredit 12.471.000 din, za tlakovanje ceste skozi Slov. Bistrico pa 1.133.000 din. Cesto bodo preuredili v 14 delovnih mesecih, pri čemer pa zimski meseci niso šteti. Cesta bo dograjena spomladi 1942.

Zanimiva statistika Slovenskega planinskega društva. Zadnji soboto se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor Slov. planinskega društva. S tega zbora pričujemo zanimivo statistiko. SPD, ki deluje v obsegu dravske banovine, poseda 65 planinskih domov, koč in prenočevališč. Od teh je 35 skozi vse leto oskrbovanih, 22 samo v poletnem času, 8 pa je zavetišč, ki niso oskrbovana. V teh planinskih postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 skupnih ležišč. Planinske postojanke so lani imele 94.948 obiskovalcev, ki so se vpisali v vpisne knjige, medtem ko jih je bilo predlanskim 84.063 — torej za 10.885 manj. Te številke pa ne ustrezajo dejanskemu obisku, ker je brez dvoma vsaj 50 tisoč planincev, ki se ne vpišejo v knjige. Dobro razpredena propaganda je lani pridobila

Nizozemce, da so v večjih skupinah prišli v naše gore, izostali pa so Čehi zaradi nastalih razmer. V letošnji seziji pa moramo računati skoraj izključno le na jugoslovanske goste v naših gorah. Premoženje SPD znaša 19 milijonov 160 tisoč din.

Radi prekašenja protidraginjskih ukrepov kaznovani. Z izbruhom vojnih dogodkov je bila vlada prisiljena, da je izdala štiri protidraginjske uredbe. Prva o zatiranju brezvestne špekulacije in draginje je izšla dne 26. septembra 1939. Druga uredba o kontroli ali nadzorstvu cen je bila izdana 16. februarja 1940. Sledila ji je nova 9. maja o izvršitvi kontrole cen in končno 18. maja uredba o prisilnem delu in pošiljanju špekulantov na prisilno bivanje. Po uradnih objavah v »Službenem listu kr. banske uprave« je bilo po protidraginjskih ukrepih od septembra lani do 1. junija letos pravomočno kaznovanih 47 ljudi. Od teh je 25 trgovcev, 11 obrtnikov, 3 gostilničarji, 1 posestnik in 7 poslovodij raznih tvrdk in zadrug. Od vseh 47 kaznovanih je bilo 42 kaznovanih radi neoznačbe cen in samo pet radi navijanja cen. Od teh petih kaznovanih navijalcev cen sta dva peka, ena lastnica mlekarne, ena hišna posestnica in en trgovec s papirjem.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialista kirurg dr. Černič. 23

Požari

Radi udara strele je pogorela v Velikem Okiču v župniji Sv. Andraž v Halozah domačija posestnika Belšaku.

V Cirkovcah pri Pragerskem je udarila strela v Medvedovo hišo. Škoda znaša 30.000 din. Pri reševanju je dobil posestnik Anton Lorber tako hude opekline, da so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Okoli polnoči je nastal požar pri posestniku Zupančiču na Jančah v občini Trebeljevo na Kranjskem. Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje, iz katerega so komaj rešili živino. Zgorelo je več voz, mlatilnica in slamoreznica. Škoda cenijo na 25.000 din, zavarovalnina znaša le 10.000 din.

Pri Sv. Petru na Kronske gori je zanetil udar strele kozolec župnišča. Gašenje je bilo onemogočeno, ker je stal kozolec visoko v hribu.

Strela je zažgala v št. Janžu na Dravskem polju mlin posestnika Franca Brezovnika. Zgo-

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapke prav odlično odvaja naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

reli so mlinski stroji ter streha. Škoda je velika, ker je bil mlin na novo urejen s turbinskim pogonom.

V Višnji vasi v celjski okolici je pogorelo 20.000 din vredno gospodarsko poslopje, last posestnika Goričarja.

V močno vetrovnem vremenu se je pojavil rdeči petelin v drvarnici posestnika Mojdrice v Bratonicah pri Murski Soboti. Ogenj se je hitro razširil na gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Živino so rešili iz hlevov. Pogorelec je oškodovan za 80.000 din. Številni gasilci so zastavili z ročnimi brigadami in z motorikami vse moči, da so ohranili sosedna s slamo krita poslopja, na katera je zanašal veter ogorke.

Zadnji petek v noči je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Antona Kukovca pri Sv. Marku niže Ptuja. Ogenj se je naglo razširil na sosedno poslopje. Škoda je precejšnja in je le delno krita z zavarovalnino. Gasilci so preprečili z velikim naporom, da niso zgorele sosedna poslopja.

Kmetje, pozor pred goljufivimi kvartači! Sredi minulega tedna se je zgodil v Mariboru primer kvartopirske goljufije, ki naj bo v svari lohkovernim podeželanom in posebno še v sedanjih resnih časih, ko se klati po mestih vse polno delomržežev, ki prežijo na žrtve z dežele. Fotografija poklicnih kvartačev zgleđa takole: Na Aleksandrovi cesti v Mariboru je ustavil neznanec posestnika Leopolda Pelca iz Središča ob Muri in mu začel pripovedovati o njegovem sinu, ki je na Hrvaškem nekje v službi. Ker so ga novice o sinu zanimale, je posestnik stopil z neznanecem v gostilno v Cvetlični ulici. Tam sta ju sprejela še dva druga možka, ki sta kvartala. Prisedla sta in na prigovarjanje je pričel staviti še Pelc. Prišlo je celo tako daleč, da je položil tisočdinarski bankovec na mizo. V tem trenutku pa so hazardisti pograbili denar in karte ter pobegnili. Pelc, ki je bil v Mariboru na sejmu, je oškodovan za 1200 din. Policija je drznežem že na sledu. Pravijo, da so to poklicni kvartači, ki na podobne načine skubejo lohkoverne podeželane.

Tat oškodoval potnika za 1600 din. Trgovskemu potniku Maksu Podhostniku je ukradel nekdo iz veže Velike kavarne v Mariboru usnjat kovčeg, v katerem je hranil blago za obleko ter vzorce raznega blaga. Potnik je oškodovan za 1600 din.

Nasilen kolesni tat. Tomažu Ornaču, 29 letnemu delavcu na Pobrežju pri Mariboru, je skušal odpeljati neznanec kolo izpred gostilne. Ko je pa hotel Ornač tata prijeti, ga je ta zabodel z nožem v glavo. Obklanega Ornača so oddali v bolnišnico.

Hitro prijet zločinec. Zadnjič smo poročali, da se je zgodil v noči na 9. junij v Trbovljah roparski umor, ki je razburil prebivalstvo daleč naokrog. Smrtna žrtev tolovajskega zločina je postal nočni čuvaj konzuma Ignac Urh. Orožniki so imeli v rokah pravega zločince 11. junija ob štirih zjutraj. Storilec je Viljem Guno, Trboveljčan, star 22 let, brezposelni rudar, vojaški begunec, ki ima na vesti celo vrsto tatvin ter

bo drugače! Česar niste prostovoljno napravili, k temu vas bom prisilil.«

Nataša je z ogorčenjem in bridkostjo v srcu poslušala Klavsove besede. Ko je utihnil, je odvrnila:

»Klavs, v bodoče delaj, kar hočeš, ker si ti gospodar, toda sedaj...«

Klavs je vstal. Nataša je utihnila in brez diha sledila vsaki njegovi kretnji, ker je čutila, da se v njem odigrava odločilna borba. Komisar je odšel k oknu. Nekaj časa je strmel v večerni mrak. Potem se je obrnil, pogledal Natašo in dejal:

»Edino, kar morem storiti, je to, da dovolim, da te tri talce zamenijo trije drugi. Toda prepričan sem, da v vasi ne boš našla takih ljudi, ker se smrti vsakdo boji.«

Nataša je nekaj časa molčala. Sklonila je glavo, kakor da bi razmišljala. Potem je pogledala Klavs in mirno rekla:

»Klavs, za enega že imam namestnika.«

Komisar jo je vprašujoče pogledal. Ona je mirno nadaljevala:

»Namesto Alekseja Andrejeva daj ustreliti — mene!« Klavs je ostrmel. Kaj takega ni pričakoval. Z negotovim glasom je odgovoril:

»Nataša, kaj si rekla? Ti si zadnja, ki bi te hotel videti na morišču!«

»Ne sprejmeš me za talca?«

»Ne!«

»Zakaj ne?«

»Ker — ker — ker si ženska!« je obotavljaje odgovoril.

Vzrok je bil drug, a tega ni hotel in mogel izdati.

»Kot komisar moraš vedeti, da po sovjetskih zakonih ni razlike med moškim in žensko! Tvoj izgovor torej ne drži!«

V komisarjevi notranjosti se je spet začela borba. Da bi zakril svojo zmedo, je pogledal skozi okno. Čez čas je vprašal, ne da bi se obrnil:

»Ali res hočeš umreti?«

»Klavs, dosti zločinov si že izvršil, a najhujšega te hočem obvarovati; žrtvovala se bom, da ne boš postal ubijalec — lastnega očeta!«

Zadnje besede so bile tudi za Klavsovo pokvarjeno naravo grozne. Koža na hrbtu se mu je ježila. V opravičilo je z negotovim glasom odvrnil:

»Jaz sem samo en člen v službi nadčloveške sile, revolucije.«

»Sprejmeš me za talca?«

»Nočem te ovirati v tem, da pokažeš svoje junaštvo.« Potem ukaži, naj izpustijo Alekseja Andrejeva in zaprejo mene!«

V njenem glasu ni bilo niti najmanjšega znaka razburjenosti ali plašnosti.

skoraj stot volne — to je tolikšno množino blaga, kolikor ga človek porabi komaj vse življenje. Zato je energična borba proti moljem več nego vredna svojega truda. Ta borba pa je v obliki lova na leteče živali le malo pomembna. V prvi vrsti gre za to, da uničimo hičinke, komaj nekoliko milimetrov dolge živalice, ki ne žrejo samo volno, kakor pogostoma domnevamo, temveč tudi svilo, umetno svilo, bombaževino in drugo blago. Prav tako kakor obleke se namreč letijo tudi žimnice in blazinaste oprave.

Kdor hoče napraviti najdaljšo nepretrgano železniško vožnjo na svetu, mora potovati s prekosibirsko železnico iz Moskve v Vladivostok. Potovanje traja 8 dni in 21 ur.

(Dalie sledi)

vlomov. Pokvarjen je že od mladosti in so ga skušali dve leti v poboljševalnici kreniti na pravo pot, pa je bil ves trud zaman. Kot delomrznec se je prethotapil preko meje na Koroško, kjer so ga v št. Pavlu zaprli. Iz zapora je pobegnil in je bil že 7. junija nazaj v Trbovljah. Da bi se dokopal do denarja, je sklenil vlom v rudniški konzum. V baraki pri Klopčiču je ukradel kramp, pilo in sekuro. Skočil je preko plotu na dvorišče konzuma ter je s krampom odtrgal ključavnico in odprl zapahe. Medtem je slišal, da je šel čuvaj preko dvorišča v čuvajnico. Guna se je skrila in počakal, da se je Urh vrnil iz čuvajnice. Tolovaj je čuvaja napadel od zadaj s krampom in ga je zadel v tilnik, obenem pa s ploskvijo še po čelu. Napadeni se je zgrudil, na kar mu je oropal Guna samokres ter ključče, s katerimi je odprl vrata in skušal vdreti v trgovino. V tistem trenutku se je smrtno nevarno udarjeni čuvaj tik pred smrtjo z zadnjimi močmi še vlekel preko dvorišča in se je dotipal do kontrolne ure, da bi preprečil vlom. Ropar se je ustrašil čuvaja, vrgel kramp v vrt ter se podal v Pauerjevo kolonijo vlamljat ter krast. Orožiki so zločinca zasačili zgoraj omenjeni dan na Jomu staršev in so ga odvedli v Laško in od tam v Celje. Morilec je priznal grozno dejanje z ostalimi vlomilskimi zločini.

Bogat vlomilski plen. V Ljubljani je bil izvršen v stanovanje za Gradom 11 na prebrisan način vlom, ki je vrgel vlomilcu bogat plen. Pri gospodinjici v omenjeni hiši stanuje kot podnajemnica zasebna uradnica Sonja Nedeljko. Gospodinja je prejela na dopisnici poziv, naj pride k šivilji na dani naslov. Pozvana se je podala zdoma in ugotovila po daljšem iskanju, da na dopisnici označene hiše sploh nikjer ni. Hitro se je podala v zli slutnji domov. Njeno stanovanje je bilo nedotaknjeno. Pač pa je bil izvršen vlom pri podnajemnici Nedeljko, kateri je o njenih razmerah poučeni lopov premetel vse. Odnesel je 16.000 din gotovine in nakita toliko, da znaša skupna škoda 40.000 din.

Pri lovu za vlomilcem ranjeni dve osebi. V Rožni dolini v Ljubljani sta prišla v gostilno dva stražnika in napovedala aretacijo znanemu vlomilcu Ivanu Tekavcu, ki je po krčmi razgrajal in ranil z nožem že dve osebi. Tekavc se je osvobodil stražnikov, potegnil nož in obklal enega stražnika po roki ter pobegnil. Neranjeni stražnik je skočil za beguncem in oddal za njim tri

strele. Tudi Tekavc je potegnil samokres, zgrešil stražnika, pač pa je obstrelil postrežnico Milko Prosenovo, ki je doma iz Zagorja. Komaj in komaj je policija ukrotila nasilnega zločinca, ki je razburil s svojim divjaškim nastopom vso Rožno dolino in še Vič.

Velika tatvina gotovine. V Žejah pri Komendi na Gorenjskem je odnesel neznan tat iz stanovanja družine Kavčič 13.500 din gotovine.

Ubijalca obsojena v Mariboru. Sredi minulega tedna je obravnaval senat mariborskega okrožnega sodišča dva uboja, od katerih je bil zagrešen eden na Zgornji Polskavi, drugi v Novi Krčevini pri Ptujju. Na Zgornji Polskavi je ubil 51 letni poljski delavec Ludovik Vetec iz Spod. Polskave z železnimi vilami Jožefa Šobo. Oba sta popivala v gostilni in sta se vračala vinjena v noči. Naenkrat je planil Šoba nad Veteca in ga je udaril trikrat s pestjo v prsa ter po glavi. Nato je udarjeni zbežal domov, kjer se je oboževal z vilami. Dohitel je Šobo pred njegovo hišo in mu je s trikratnim udarcem razbil lobanjo. Šoba je poškodbi podlegel. Obtoženi se je zagovarjal s silobranom in je bil obsojen na dve leti in šest mesecev strogega zapora. — V Novo Krčevino pri Ptujju je prišel 19. marca 40 letni posestnik Jakob Rojko iz Vurberga k posestniku Jožefu Gomilšek. Med obema je nastal spor radi nekih lat. Rojko je zagrabil v kuhinji burkice, s katerimi je razbil vrata sobe, v katero sta pobegnili Gomilšek in njegova žena. Rojko je udaril z burkljami Gomilšekovo ženo trikrat po hrbtu in ji prizadejal hudo poškodbo. Gomilška samega pa je ubil na mestu. Ubijalec, ki je navajal v zagovor silobran, je bil obsojen na tri leta in 10 dni strogega zapora.

Brata obsojena radi uboja. Kristijan Mrak iz Vrhol pri Slov. Bistrici se je vračal 31. marca s svojim tovarišem Urlepom in njegovo ženo z obiska pri nekem posestniku. Trojica je slišala med povratkom iz nekega sadonosnika klice na »aufbiks«. Urlep je odgovoril z istimi vzklihi, nakar sta pridvela iz sadonosnika Franc in Anton Gumzej. Pri prerivanju je bil zaboden v trebuh Mrak in pozneje radi zastrupitve rane umrl. Koncem minulega tedna sta bila brata Gumzej obsojena v Mariboru, in sicer Franc na 4 leta in 3 mesece, Anton pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapora.

Kratke tedenske novice

Švicarski listi so napovedali, da so vrgli Nemci od 5. junija proti zaveznikom tri milijone mož. Računajo, da je porabila Nemčija v vojni 30.000 tankov in letal in ima še v rezervi najmanj tolikšno število tega orožja.

Baltiške države Litvo, Letonsko in Estonsko je zasedlo 17. junija pol milijona sovjetskih vojakov.

Predsednik vlade v Avstraliji, ki je angleški dominion, je izjavil, da je Francija poražena in se začena najtežja doba vojne. Dokler Anglija ne bo zasedena, je svet še lahko rešen. Ni si mogoče misliti, da bi bilo mogoče Anglijo zavojevati. **Angleška vlada** bo nadaljevala z nakupom orožja v Ameriki, ki ga je poprej vršila skupaj s Francijo.

Vsi moški v Angliji se naj takoj nauče rabiti orožje, je zahteval v svojem govoru bivši angleški poslanik v Berlinu Henderson.

V Londonu so prepričani, da se bodo skušali Nemci izkrcati v Angliji ta ali prihodnji mesec.

Sklep angleške vlade, da se nadaljuje vojna do končne zmage, je sprejela angleška javnost z velikim zadovoljstvom.

V Ameriki so prepričani, da se bo po zaprositvi Francije za mir priključila Nemčiji in Italiji še Japonska ter zahtevala svoj delež.

Nemška vlada namerava s svojimi pomorski edinicami zasesti nad severno Anglijo ležeči otok Island, ki pripada Danski, a so se usidrili na njem po zasedbi Danske po Nemcih Angleži. Islandija bi bila za Nemce važno oporišče za napad na Anglijo.

Za sovjetsko Rusijo je danes največjega pomena, da je na črti od Baltika do Črnega morja vojaško in politično močna ter varna, ker je treba računati na zahodu z globokosežno premaknitvijo političnega težišča evropskih držav.

Na Tihem oceanu je danes Severna Amerika varuh ameriških koristi ali interesov v Aziji, ker so vse sile angleškega imperija zvezane v Evropi radi vojne.

Ameriška vlada je spremenila 17. junija nevtralnostni zakon v tem smislu, da bodo mogla ameriška letala leteti naravnost iz Združenih držav v Anglijo.

Predsednik madžarske vlade prof. Teley je na seji parlamenta 17. junija naglasil, da bo pripomogla zmaga Nemčije tudi Madžarski do njenih zahtev.

Vlada Zedinjenih ameriških držav zaenkrat ne namerava zavzeti nobenega službenega stališča glede na odločitev francoske vlade, da prekine sovražnosti z Nemčijo in Italijo.

Svedski prestolonaslednik je izjavil, da svedska dela na to, da bo tudi v bodoče ostala nevtralna, kar pa ne pomeni, da se bo odpovedala svoji neodvisnosti.

Nemci so vkorakali tokrat četrtič v Pariz. Prvič se je zgodilo to 30. marca 1814, drugič leta 1815 in tretjič leta 1871.

Nemško vojaško poveljstvo je postavilo po tokratnem vkorakanju v Pariz stražo na grobu Neznane junaka in v Domu invalidov ob krsti Napoleona.

Večmilijonska škoda po toči v Slov. goricah

»Kakor je že poročal »Slov. gospodar«, so doživele Slovenske gorice 27. maja zelo hud udarec ledenega biča, ki je povzročil v sedanjih hudih časih večmilijonsko škodo.

Ocenitev škode

Koj po občutni nesreči se je podala v prizadete kraje komisija, katera je ocenila škodo na 5.377.600 din.

V šestih občinah in 28 vaseh je delno uničenih 2133 hektarjev raznih nasadov ali kul-

tur. Od tega odpade na njive in vrtove 831 hektarov, na travnike 529 ha, na vinograde 290 ha in 523 ha na sadonosnike. Prebivalstvo bo najbolj trpelo radi pomanjkanja kruha, ker je toča uničila žitarice, kakor nam dokazuje naslednja žalostna statistika: popolnoma je zbitih 83 ha pšenice, 81 ha ozimne rži in 172 ha ječmena. Ozimine je tako zblo, da jih ni bilo mogoče niti pokositi, ampak so jih kmetje kar preorali za setev ajde in prosa.

Letalci so najdražji

borci v vojni. Angleški listi pišejo o tem, katere vrste vojakov so najdražje za državo. Vsi so si edini v tem, da je danes dvakrat dražje vzdrževati divizijo vojakov na fronti kakor v letih 1914. do 1918. Po njihovih računih stane hrana, obleka, plača, vzgoja, zdravljenje, prenočnica, potovanje ter državna podpora družini vpoklicanih na enega vojaka blizu 40.000 din na leto. Stroški za puške in drugi vojni material so znašali v svetovni vojni blizu 38.000 din letno. Skupaj je tedaj stal en angleški vojak v svetovni vojni 70.000 din letno. Še dražji so letalci. V svetovni vojni je stal Anglijo en letalec na leto 150.000 din. Nekateri tipi letal so se trikrat, celo sedemkrat podražili v

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Katra, naj prideta otroka gor k meni! Mudi se mi že. Moram ob eni s poštnim vozom.«

Ženkica od joka ni spravila odgovora iz sebe, šla je in čez nekaj minut sta Tonček in Ančka že pričapljala k mami. Tilka je vzela zdaj enega, potem drugega na krilo, božala ju je po licih, zraven pa so ji venomer tekale solze po licu.

»Mama, zakaj se jočete?« je vprašal Tonček; »kaj vas boli?«

»Saj se ne jočem, Tonček,« si je brisala Tilka solze.

»Poglej, hlače si si strgal; teta Katra ti jih bodo zasušili, ker moram jaz danes nekam iti. — Vidva pa bo dila medtem lepo pridna — kajne da bosta? — Ančka tudi, kajne?«

»Ja, ja,« je pela Ančka, »mama Ancki kaj plinesla!«

»Če bom mogla, bom že; pa jokati se ne smeta, če me dolgo ne bo.«

Vstala je in stopila k oknu, da bi si obrisala solze z lic.

»Mama,« je poprosila deklica čez nekaj časa, »igljamo se! Ti bos muc. No!«

»Ne, ne utegnem. Pojdita zdaj lepo dol k teti Katri! Jaz imam še delo.«

8

Dala jima je sladkorčkov in ju spravila iz sobe.

Zdaj se nesrečna žena ni več obotavljala, ampak se je začela pripravljati za na pot, čeprav ji je bilo prehudo. Iz omare je vzela nekaj obleke in perila in ga zložila v ročni kovčeg. Potem si je oblekla črno nedelno obleko in obula svoje najboljše čevlje. — Jestni ni mogla nič, rekla pa je Katri, naj ji prinese klobaso in dve zemlji, da bo imela kaj za po poti.

Otroka, ki sta bila vajena po kosilu spati, je Katra položila in oba sta sladko spala. Preden je Tilka šla, je stopila še k otrokoma v sobo. Ob bolečine se ji je krčilo srce. Vroče solze so ji drsele po licu. Rada bi bila otroka zbudila, da bi se bila poslovila; ali to bi ji bilo bridkost slovesa le še povečalo in še nedolžna otroka bi užalilo. Zato ju je pustila, naj spita, rahlo ju je poljubila na lička in ju pokrižala.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. — Sveta Marija, mati božja, ti ju sprejmi v svoje zavetje! Angela varuha, vidva ju varujta!«

Poškropila ju je še z blagoslovljeno vodo in odšla ihte iz sobe.

Ko je stopila v družinsko sobo, je bil mož tu.

»Ali si že za na pot?« jo je vprašal. »Videti je, da se ti zelo mudi.«

»Da. Neprijetne reči človek rad hitro opravi,« je odgovorila.

Ljudje so v po toči zabitih krajih v tem večjih skrbeh, kaj bo, saj so trpeli že radi lanske slabe letine in so komaj čakali na novi žitni pridelek. Mnogoteri posestniki bodo imeli zelo pičlo kruha in na jesen bodo pa še občutili pomanjkar semenskega žita.

Ves letošnji sadni pridelek je uničen na površini 307 ha. Od vinogradov je popolnoma zbitih 83 ha. Najhujšo vinogradno škodo trpi občina Velka. Kar se tiče škode v vinogradih in sadonosnikih, je komisija ocenila samo letošnjo škodo, a ta bo še mnogo večja, ako pomislimo, da se bodo posledice na trti in sadnem drevju poznale nekaj let.

Po toči najbolj oškodovane vasi

Zadnja huja toča je povzročila največ škode v teh-le vaseh: Ploderšnica, Gradišče, Šmart, Sp. Velka. V občini Sv. Jurij so najbolj prizadete vasi: Zg. Gašteraj, Žitence in Sp. Gašteraj. V občini Sv. Ana: Žiče, Ledenik, Kremberg. V občini Sv. Jakob: Ročna, Počnik in Zg. Jakobski dol.

Dosedanja pomoč najbolj potrebnim

Najbolj oškodovani in najnujnejše pomoči potrebni kraji so dobili doslej brezplačno tri vagon koruze ter dva vagona pšeničnih otrobov. Prebivalstvo bo dobilo v doglednem času še po znižani ceni krušno moko ter brezplačno ali po znižani ceni semensko ajdo. Zaprošena je banska uprava še za dobavo nadaljnjih štirih vagonov koruze po zelo znižani ceni ter za brezplačne vozovnice za prevoz

hrane. Kljub pomoči bo pomanjkanje v teh krajih zelo hudo, ker ljudje nimajo nobenih prihrankov iz lanskega leta. Banska uprava

je doslej žrtvovala za vso to pomoč 80.000 din. Tudi so nekatere organizacije že precej prispevale. Potrebna pa je še pomoč.

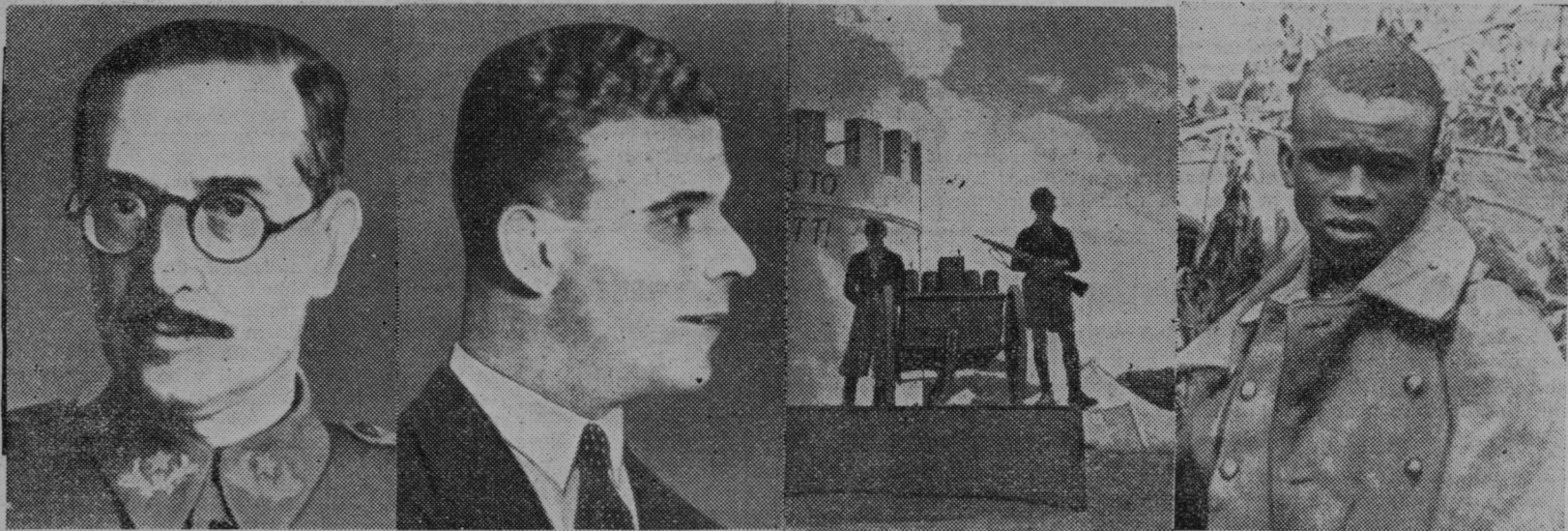
Po svetu

Španija zasedla Tanger. Španija je dolgo časa v tej vojni zatrdjevala, da je popolnoma nevtralna. Kakor hitro pa je stopila Italija v vojno na strani Nemčije, se je postavila tudi Španija na stališče nevojskujoče se države, kar je bila Italija pred vojno napovedjo zaveznikom. Kot nevojskujoča se država je Španija zasedla 14. junija severnoafriško obalno mesto Tanger, ki leži nasproti angleški trdnjavi Gibraltar na španski strani. Tanger z okolico je veljal za mednarodni pas po pogodbi, katero so podpisale leta 1923. Anglija, Francija in Španija. Leta 1928. se je pridružila tej pogodbi še Italija. V španskih uradnih krogih naglašajo, da bo ostal mednarodni značaj Tangerja ohranjen tudi po zasedbi. Kakor hitro se je pa vsidrala Španija nasproti Gibraltarju, je to dokaz, da je ta angleška trdnjava, ki je ključ v Sredozemlje, ogrožena.

Španija in katolicizem. Framasonsko-komunistični režim je vodil ostro borbo zoper katolicizem, da bi uničil ves njegov vpliv na življenje in delovanje španskega ljudstva. Posledica te strahovlade zedinjenih laži-svobodomislecev in komunistov je bila državljanska

vojna, ki je prizadela katoliški Cerkvi hude rane. Na tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic je zgubilo življenje; cerkve, samostani, poslopja krščanske prosvete in dobrotelnosti so postala plen ognja. Po zmagovito končani državljanski vojni se narodna vlada z generalom Francom na čelu vztrajno trudi, da bi ozdravila hude rane. Cerkve in samostani se popravljajo, verske šole zopet odpirajo, redovniki vpostavljajo v svoje stare delokroge. Tako so se jezuiti vrnili v mesto Barcelono (glavno mesto katalonske pokrajine) ter zopet prevzeli svojo imovino, ki jim je bila odvzeta. V njihovem velikem zavodu, ki nosi naslov ustanovitelja jezuitskega reda sv. Ignacija, je sedaj zopet 3000 dijakov. Vrnjeni so jim tudi drugi njihovi nekdanji zavodi, ki pa so po veliki večini tako poškodovani, da jim je treba temeljitega popravila.

Nova francoska vlada. Francoska vlada je radi resnosti položaja na bojišču zadnje nedelje ves dan in vso noč zasedala ter pretresala položaj z vojaškega in diplomatskega stališča. Posledica tega dolgega posvetovanja pod predsedstvom predsednika republike Lebruna je bil odstop sedanje vlade pod pred-

Juan Beigbeder, zunanji minister Španije   Jožef Bastianini, zadnji italijanski poslanik v Londonu   Italijanska straža pri vojaškem taboru v afriški koloniji Libija   Vojak iz francoske afriške kolonije v nemškem ujetništvu

»Ne bi ti bilo treba iti. — Ena sama besedica je potrebna pa bi lahko ostala. Še enkrat te vprašam, odloči se!«

Odkimala je z glavo. Potem si je dela šal čez levo roko, svoj mali kovčeg in dežnik pa v desno in se je s svojimi velikimi lepimi očmi ozrla po sobi. Obraz ji je bil čisto bled in rumen, ustnice so se ji tresle, toda držala se je in se ni jokala. Mož se je čudil njeni trdnosti in je strmel v njo. V njegovi notranjosti je grozovito vrelo. Najrajši bi bil planil k ženi, jo objel in z obema rokama držal, naj ostane. Ali tega mu njegov ponos ni dovolil. Prsi so se mu razburjeno dvigale, stisnil je zobe, da so zaškrtali, ali zinil ni. Še enkrat ga je žena pogledala s svojimi velikimi modrimi očmi in potem rekla:

»Zbogom, Jurij!«

Sreče mu ni dala, temveč je naglo odšla. — Jurij je nekaj nerazumljivo zamrmral in stopil za njo do vrat in jih zaprl za njo.

Na lopi je bila natararica. Tilka ji je dala srečo in je rekla:

»Zbogom, Lina! Pozdravi tudi druge!«

»Ali res greste od hiše?« se je dekle zacmerilo. »Tedad jaz tudi ne bom ostala. Še danes bom odpovedala.«

»Ne, nikar, Lina, pametna bodi!«

Pred hišo je že stal poštni voz; v njem je bil neki trgovski potnik, dve kmetici iz Spodnje Tople in neki usnjar iz Brezja. Ne da bi se še kaj ozrla, je stopila

v voz in ni pogledala več iz njega. Voznik je skočil na kozla, poknil z bičem, konja sta potegnila in voz je od drdral po vaški cesti. Zunaj vasi je voznik po stari postiljonski navadi zatrobil v rog in trobil otožno vižo.

Zdaj so se Tilki usule solze iz oči in ni jim branila teči.

IV.

Če greš od Sel v hrib, prideš po strmi poti do Naravnikovega travnika, od tam pa spet strmo navzdol v sosednjo dolino, kjer je Muta. Dobrih sto korakov od Naravnikovega travnika je romarska cerkva sv. Rozalije.

Bilo je lepega poletnega dne konec avgusta. Po strmini od Sel je lezel mož v petdesetih letih, ki je bil že od daleč videti nenavaden. Noge so mu bile nenavadno dolge, bil je plečat in nasajen, na okrogli glavi so mu štrleli črni lasje v viš, ruse pa so se mu obešale na vsaki strani ust globoko dol. Bil je hribovsko opravljen, na klobuku pa je nosil veвериčji rep. Na hrbtu mu je visela živo rdeča skrinja, ki je bila s ključavnico zaklenjena. Na skrinji je bila privezana dolga palica, kakor jo imajo planinci, in neka črna reč, podobna cevi majhnega kanona; pa to ni bil kanon, ampak mogočen, starinski daljnogled v usnjati prevleki. V roki je imel možak še drugo palico, s katero se je krepko poganjal v hrib.

primeri z letom 1918. Danes stane vsak letalec Anglijo pol milijona dinarjev letno. Mornar nasprotno stane državo povprečno 130.000 din letno. Vsa angleška vojska stane danes Angleže blizu 600 milijard dinarjev.

Brezmislno in zločinsko uničevanje hrane. V zadnjih osmih letih je bilo v Združenih ameriških državah uničenih 900.000 vagonov pšenice, 150.000 vagonov riža, 6 milijonov svinj, 600.000 krav, 20 milijonov ton mesnih konzerv, 900 milijonov bušlov koruze in 300 milijonov funtov tobaka, velike količine kave, sadja, povrtnine in mleka. Sam postopek tega uničevanja je stal 928 milijonov dolarjev! Še danes je tam več milijonov brezposelnih, ki nimajo kruha.

sedstvom Pavla Reynouda. V jutranjih urah v ponedeljek je bila sestavljena nova vlada pod predsedstvom dosedanjega podpredsednika maršala Petaina. Novi podpredsednik in obrambni minister je vrhovni poveljnik zaveznških čet na francoskem bojišču general Weygand.

Rusija in Italija. Med Rusijo in Italijo so v teku gospodarska pogajanja. Italija hoče dobivati iz Rusije predvsem surovine, ki ji manjkajo, kakor bombaž, cink, baker in podobno. Rusija zahteva za te pošiljatve protiusluge v blagu in politične ugodnosti.

Zasedba baltških držav po Rusih in zbiranje ruskih čet. Sovjetske čete so zasedle dne 15. in 16. junija Litvo, Latvijo in Estonko. Te tri baltške države so sprejele brezpogojno in v najkrajšem času vse ruske zahteve in pristale na to, da se ne bodo uprle s silo zasedanju najbolj važnih vojaških položajev. Ob tej priliki je predsednik litvanske republike Smetona zapustil Litvo z več člani vlade in je odpotoval v Nemčijo. Ministrski predsednik Merkis vodi začasno posle predsednika republike. V vseh treh državah so bile sestavljene nove vlade po želji ruskih sovjetov. Dalje je zelo značilno poročilo, da so zbrali sovjeti vzdolž razmejne črte med Nemčijo in sovjetsko Rusijo na Poljskem 140 divizij, Ruske čete so se približale na 30 km črti, s katero

je bila Poljska po zasedbi razdeljena na Rusijo in Nemčijo. Poleg pehote so na meji številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet, izredno številno pa je letalstvo. Dalje poročajo, da je sovjetska Rusija potegnila skoro vse svoje čete s turške in kavkaške meje ter jih premestila drugam.

Vnuk cesarja Viljema na Angleškem. Kakor poročajo iz Londona, niso angleške oblasti doslej še ničesar podvzele proti pruske-

mu princu Friederichu, vnuku bivšega cesarja Viljema II. Nemški princ se je mudil ob času, ko je izbruhnila vojna, pri nekem svojem prijatelju na Škotskem. Angleži so s pruskim princem ravnali kakor z izjemo. Pravijo, da so ga zato pustili na svobodi, ker nimajo vzroka, sumiti v njegovo nepristranost.

Med Rusi in Japonci je v zadnjem času prišlo kar na hitrico do sporazuma v raznih vprašanjih, ki so bila doslej še odprta.

Z bombnikom iz Amerike v Evropo in nazaj

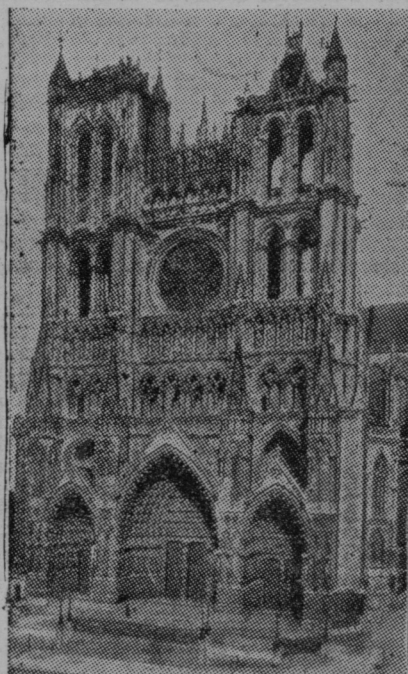
Velika bombna letala, ki opravljajo uničevalno delo v sedanji vojni, preletijo lahko brez pristanka 5000 km.

Družba Aircrafts Douglas v Kaliforniji v Severni Ameriki dokončuje bombnik, za kojega izpopolnitev so se trudili štiri leta. Podrobnosti novega izuma in njegova oborožitev še niso znane. Letalo se bo imenovalo »B 19«. Tehtalo bo z gorivom vred 70 ton. Največji tovor bo lahko dosegel težo 28 ton. Preletelo bo brez pristanka 10.000 km. Ta dolžina poleta bo zadostovala za prelet oceanov v obeh smereh.

Velikan bo imel štiri motorje, ki bodo razvijali 6000 konjskih sil in gonili trokrilne

propelerje, ki merijo v premeru 5 m. Brzina bombnika se bo gibala med 320—400 km na uro. Posadka bo štela deset mož.

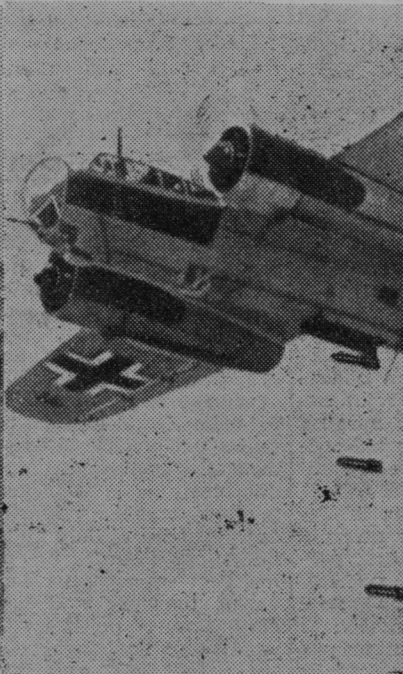
Sedaj je znano, da pošilja Amerika baš v zadnjih dneh zaveznikom neprestano bojna letala, ki sama letijo čez Atlantski ocean. Novi Douglasov velikan pa bo zmogel dosti več in je tudi večji od slovitih Clipperjev, s katerimi vzdržuje družba Panamerican Airways redne prometne zveze čez morja. Takšen Clipper tehta »samo« 41 ton, a največje ameriško prometno kopno letalo, Douglasovo »D C 4«, le 32 ton. Novi bombnik bo štirikrat večji nego znane ameriške »leteče trdnjave«. Prvo letalo te vrste bo stalo milijon dolarjev, v

Krasna stolna cerkev v francoskem mestu Amiens, ki je bilo zadnje čase večkrat omenjeno v poročilih

Metaxas, grški ministrski predsednik, z generalom grške armade pri nadziranju čet

Bombniki opravljajo v današnji vojni važno vlogo. Slika nam kaže bombnik, ki spušča bombe

Pristanišče La Valletta na angleškem otoku Malta, ki leži v Sredozemskem morju

Uničevanje prirodnih dobrin v drugih državah. V zadnjih desetih letih je bilo samo v Braziliji v Južni Ameriki pometanih v morje, požganih kot kurivo za lokomotive ali predelanih v gnoj 66,5 milijona vreč najboljše kave samo zato, da se prepreči padec cen temu pridelku na borzah. Na isti način je bilo pred osmimi leti uničenih v Argentini v Južni Ameriki 550.000 ovnov, v Južnoafriški uniji 500.000 glav govedi, na Holandskem 200.000 krav molznic, na Kubi 33 milijonov ton sladkorja, v Združenih ameriških državah 10 milijonov ton bombaža. V Budimpešti so pred tremi leti zili v Donavo velikanske množine mleka, da bi zaradi preobilice ne padla cena. Po svetu trohni v silosih 650 milijonov bu-

Možak je bil Blažev brat, tistega Blaža, ki je bil pri Končniku za hlapca in ki ga je Končnik pred nekaj meseci nagnal. Imel je na šentanelškem hribu bajto, kjer je gospodaril s svojo samsko sestro Fefo; zadnji čas se jima je pridružil tudi še Blaž.

Prav za prav pa je malo kaj gospodaril na svoji bajti, kajti večji del leta je bil zdoma in na popotovanjih. Pa ni popotoval le po domačih krajih, zašel je tudi na Kranjsko, na Goriško, do Trsta in v gornje kraje na Nemško. V mesta ni zahajal, pač pa blizu teh. Čeprav je toliko prehodil, se še svoj živi dan ni vozil z železnico, niti s poštnim vozom ne, ampak jo je mahal peš. Dejal je, da svojih kosti ne zaupa neumnim živalim, ki so močnejše od njega; zaradi tega se ne mara voziti s pošto; še manj pa bi mogel zaupati svoje življenje divjemu lukamatiju, saj naglica nikoli ni kaj prida in kdor v življenju šurja, dvakratno delo ima — če prej v kakem grabnu z razbito bučo ne obleži. Tako popotovanje po apostolski šegi pa je še zaradi tega dobro, ker je zastoj, možak pa si je znal grede tudi še lepe denarje zaslužiti. Znal je namreč skoraj vsake mojstrnije nekaj, čeprav se ni nobenega rokodelstva učil: vezal je piskre, popravljal ure, je rezal okna, šiviljam uravnal stroje, kuharicam mline za kavo, dekletom uhanne in prstane, znal je poslikati skrinje, omare in vrata — pa še kaj. Vsak ga je rad sprejel, vsakemu je vedel kaj napraviti, pa

je dobil zastoj večerjo in prenočišče, zraven pa še okroglega tudi precej.

Pri vsem delu mu je ostalo še zmeraj dovolj časa, da se je lahko vdajal svojemu veselju do hribov. Obhodil je namreč vse, le na nevarne se ni podajal, in ko je prišel na kak vrh, je postavil svoji palici navzkriž, vmes je privezal svoj mogočni »rešpetin«, ki ga je pred leti v Ljubljani za dve sto goldinarjev kupil, in je po cele ure gledal skozenj zdaj na kak sosednji vrh, zdaj tja na kak travnik, kjer so kosci brusili kose, zdaj pred kako hišo, kjer so se otroci igrali. Svojega »rešpetina« ni mogel prehvaliti, kako daleč nese; nikomur ga ni dal iz rok in ponoči si ga je položil za vzglavje. Kdor mu je kaj čez »rešpetin« rekel, tega ni več lepo pogledal. Po »rešpetinu« se ga je prijelo tudi ime in vse mu je reklo le »špetinov Matija«. Pravo ime pa mu je bilo Matija Kanc.

Marsikaj je Matija znal, eno pa mu ni bilo dano: dar govora, tega pa ni imel. Bil je plah in tih in ni spregovoril ne besede več, kot je bilo treba. Pri tem pa ljudem ni gledal v oči, ampak zmerom mimo njih kam v stran. Le kadar ga je kaj ujezilo, tedaj se mu je jezik razvezal in tedaj je vedno našel dovolj besed, ki so tudi zadele.

Danes je bil židane volje, požvižgal si je zdaj to zdaj ono pesem, toda vse bolj skaženo. Ko je prišel do vrha, je obstal in ljubeče objel vse hribe in bregove, ki so se

večjem številu izdelana letala pa bodo veljala približno polovico tega. Od tega, kako se bo obneslo, pa je odvisno, ali bodo gradili še nove.

V sedanji vojni ne kažejo zavezniki posebnega zanimanja za na kratko opisanega bombnega velikana, ker jim gre le za letala z veliko brzino. Novi bombniki bodo za bodoče

važni za Ameriko, ker bi z njimi lahko že daleč pred ameriškimi obalami prestregli vsakega bližajočega se sovražnika, oziroma bi z njimi zanesla razdejanje v sovražnikovo deželo samo. Prav tako bi z njimi lahko preprečila poskuse sovražnika, da bi izkrcal svoje čete na oddaljenih točkah okrog Panamskega prekopa ali celo v Južni Ameriki.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Prerana smrt delovnega dušnega pastirja. V celjski bolnišnici je odrešil Vsemogočni trpljenja po dolgotrajni bolezni g. Martina Kozar, kaplana v št. Juriju pri Celju. Blagopokojni se je rodil leta 1890 pri Sv. Antonu v Slov. goricah. V mašnika je bil posvečen leta 1914. V dušno pastirstvo je bil poslan najprej v št. Lenart v Slov. goricah. Od tam se je podal v Ameriko, kjer je deloval nekaj let. Ko se je vrnil zopet v domovino, je bil kaplan na več župnijah in med drugimi tudi v žalcu. Njegovo zadnje službeno mesto je bil Sv. Jurij pri Celju. Dolge mesece je bil radi hude bolezni priklenjen na bolniško posteljo. Iskal je zdravniške pomoči v Ljubljani in Celju, kjer je umrl 13. junija. Dobri g. Martin je bil zelo delaven ter goreč duhovnik, ki je znal s svojo vsestransko delavnostjo ter postrežljivostjo ogreti za svoje vzore srca vseh, med katerimi je deloval kot dušni pastir in kulturni delavec. Z g. Kozarjem je legel prežgodaj v grob prvi slovenski duhovnik, kateri je žrtvoval vse svoje moči za Boga, za zveličanje v oskrbo mu izročeni duši in za probudo, ter prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda. Blagemu duhovniku bodi Vsemogočni obilen plačnik in ostani mu ohranjen časten ter hvaležen spomin!

Priljubljeni in obče spoštovani vzgojitelj mladine na zadnji poti. V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo javili žalostno vest, da je Gospod pokopal k sebi po vsej Preleki znanega ter spoštovanega upokojenega učitelja Zacherla v Ljutomeru. Kaj je pomenil blagopokojni vsemu okraju, je dokazal veličasten pogreb, ki se je vršil sredi minulega tedna. Zadnji pot so se pripeljali posoditi blagemu gospodu prijatelji, veliko število njegovih bivših učencev, zastopniki društev, šolarji in drugi. Ob 16.30 je duhovščina opravila molitve na domu pokojnikovem, moški zbor je zapel »Oj težka pot...«. Spreved se je pomikal v cerkev, kjer so pevcu zapeli svojemu dolgoletnemu pevovodji »Miserere«. Spreved je bil izredno dolg. Za križem so šli šolarji, godba, gasilci, člani Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v krojih z zastavo, zastopniki Prosvetnega društva z zastavo, učiteljstvo, pevci, nato 20 duhovnikov in številno občinstvo. Računa se, da se je pogreba udeležilo nad tisoč ljudi. Po končanih molitvah na pokopališču je kanonik g. Weixl Josip, dekan od Sv. Križa pri Ljutomeru, ki je vodil spreved, imel ob grobu govor. V njem se je spominjal pokojnika in omenil, kako sta se spoznala že kot dijaka v Mariboru in bila vedno prijatelja. Omenil je tudi, da

je bil rajni vzoren, veren katoličan. Za njim je govoril šolski nadzornik g. Karbaš iz Ljutomera, ki je orisal življenjsko pot pokojnika. Godba je zaigrala žalostinko, pevci so zapeli v slovo, narkar so se vrstili govori naprej. Vseh govorov je bilo deset. Ob 18.30 je ljudstvo zapuščalo pokopališče in se razšlo.

Odločen naš mož umrl pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Žalostno so peli zvonovi 11. junija pri Sv. Tomažu, ko so ob velikanski udeležbi ljudstva nesli vrlega katoliškega moža Petra Potočnika na zadnji poti k večnemu počitku. Apostolstvo mož je izgubilo enega najgorečnejših članov-apostolov župnije, ki je svoje svete dolžnosti natančno spolnjeval, prejemal vsako prvo nedeljo svete zakramente in se vedno kazal apostola. Odločno je pokaral vsakega pri delu na njivi ali v vinogradu, kdor bi si drznil vpricho našega dobrega Petra govoriti čez vero ali duhovnike; javno ga je pokaral in posvaril. Ves se

je vnel v sveti jezi, če si je kakšen hujskač predrznil govoriti proti našemu velezaslužnemu g. dr. Korošcu in duhovnikom. Takih mož potrebuje danes naša domovina, mož, ki niso samo apostoli na papirju, ampak neustrašeni borci za naše najsvetejše svetinje, sveto vero. Ker je imel tako živo vero, je bil tudi na zunaj sila ljudomil, rad je povedal nedolžno šalo, sila ljubezniv v obče vanju, zato ga je tudi vse ljubilo. Bratonečani ga bodo pogrešali, posebno sosedge, saj je bil od vseh priljubljen in spoštovan. Ko je videl, da se bo treba ločiti od svojih milih in dragih, je poklical svojega dobrega zeta Janeza in mu rekel: »To te prosim, Hanzek, jaz zdaj umiram, bodi tudi ti apostol, prevzemi to apostolsko delo od mene, da boš tako laže zveličal sebe, ženo in pomagaj tudi materi k zveličanju. Mene ni sram, da sem bil apostol, ne ustraši se tudi ti! Vidiš sedaj, kako hudo je umreti, a kako sladko se umira, če je človek Bogu zvesto služil in živi v božjem miru.« Smrti se ni bal; odgovoril je svoji ženi: »Zakaj bi se bal, saj sem pripravljen!« Kakor je živel, tako je tudi umrl. Spavaj mirno, dragi Peter, zlata duša, in uživaj pri Njem, ki si ga tako goreče ljubil in očitno pričal pred svetom, svoj zasluženi pokoj in zaslužno plačilo za svoje apostolsko delo! — Žalujočim domačim naše najgloblje sožalje!

Zvonovi so peli mrtvaško pesem pri Sv. Andražu v Haložah. Pri nas je božja poslanka smrt pretrgala nit življenja Emeršič Andreju iz Skorošnjaka in Topoloverc Neži, viničarki iz Trdoboja. Počivajta v miru in prosita za nas, da bomo sedanje težke dni v miru preživeli, po smrti pa se v nebeški domovini veselili!

Dopisi

Dravska dolina

Ruše. V zadnjih letih tudi v Rušah pridno gradimo. Saj je zrastle od začetka lanskega leta pa do letos precej novih hiš. Pri kolodvoru si je lani postavil lepo dvostanovanjsko hišo železniški uradnik g. Kolarič, v bližini stoji lepa vila upokojenega poštnega upravnika g. Pečarja. Ne daleč od njega je zgradil tovarniški delavec Podlesek čedno hišico ter na isti parceli zida sedaj svoj dom g. Gričnik, v bližini pa je postavil enodružinsko hišico g. Tišler. Ob banovinski cesti, ki pelje čez železnico proti Selnici, je zgradil čedno vilo g. Karel Angel, dalje od njega lepo dvostanovanjsko hišo gđca P. Eigner, na vogalu ceste pa je začel graditi enonadstropno vilo g. Turk, trgovec v Mariboru. Ob cesti proti pokopališču bo zgradil tudi enonadstropno vilo g. Zorec, zobotehnik, od pokopališča dalje bo v kratkem izgotovljena lepa vila g. Jarca. Toda vključ temu še v Rušah vedno manjka stanovanj, zlasti v poletnem času, tako da letoviščar prav težko dobi kakšno sobico. Regulacija potoka se tudi letos nadaljuje in je upati, da bo do jeseni gotova. Tako bo odstranjena sedaj vsaka nevarnost radi poplav, trg bo pa dobil popolnoma drugo lice. Zadržna elektrarna je imela svoj

občni zbor, na katerem se je izkazalo, da je imela zadruga 479.000 din letnega prometa; dolga ima še 100.000 din, ki je pa plačljiv v desetih letih. Gotovo zasluži odbor vse priznanje, zlasti pa g. predsednik Fajhter ter njegov agilni tajnik Šerc, ker so sklenili tako ugodno pogodbo s Falco. Če vzamemo samo javno razsvetljavo, vidimo, kakšen je razloček: prej smo imeli 39 javnih luči ter je stalo to letno okrog 20.000 din, sedaj pa je 84 luči in to za 9000 din. Za predsednika zadruga je bil ponovno izvoljen g. Fajhter, na novo pa je izvoljen v upravni odbor g. Josip Repolusk.

Dravsko polje

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. »Farni domovinski dan«, ki sme ga obhajali ono nedeljo, je veličastno potekel. Znova smo vzgali svojo ljubezen do svojega naroda in države. Knjigo o državljanjski vzgoji »Slovinci in Jugoslavlja« imajo zdaj že v večini družin. Drama »V temotik, za katero so naši požrtvovalni igralci pod vodstvom gđcne učiteljice Suštarjeve žrtvovali mnogo večernih ur, je ljudstvu tako šla v srce, da je vsa dvorana jokala. Udeležba je bila velikanska, Dne 16. junija so jo z istim uspehom ponavljali. Dne 23. junija po prvi službi božji bo važno preda-

razgrnili pred njegovimi očmi. Nastavil si je »rešpetin« in se ni mogel nagledati. Nazadnje je pobral svojo ropotijo, si oprtal svojo skrinjo in počasi odšel proti cerkvi sv. Rozalije. Ko je stopil za vogel, se je zavzel. Na kamniti klopi pri durih je sedela temno oblečena mlada ženska, ki je imela svetle lase in je bila strahovito bleda v obraz. Trenutek sta strmela eden v drugega, potem je vzkliknila ženska:

»Moj Bog, Matija!... Dober dan!«

»Bog ga daj, Končnica,« je odzdravil.

»Matija, od kod pa si ti tako daleč prišel?«

»Oh, iz Šentanela ni tako daleč; kvečjemu osem ur.

Jaz še dalje tudi pridem.«

»Kdaj pa si šel od doma?«

»Bo že dva tedna pojutrišnjem.«

»Kaj pa je novega v Šentanelu?«

»Novega ne bo posebno kaj. Tišta Dobrovničina hči se ženi, dohtarja jemlje, pravijo.«

»Da, da. Kdaj pa bo poroka?«

»Pravijo, da po Mali Gospojnic.«

»Kako je pri Končniku?«

»Za nič — prav tako, kakor si ta burja Končnikova zasluži. Pravijo, da sta imela s fajmoštrom strahovito raško, od tistih mal mu nihče več ne stopi čez prag. Posli so mu vsi šli, edina Katra je še ostala. Zdaj ima same tuje in iz mesta mu je neka gosposka za gospodinjstvo. Gostov pa nima nič, čisto nič — prav mu je.«

Žena se je jokala.

»Tilka, menda se ne jočeš zaradi takega lumpa. Za takim človekom, ki je svojega najboljšega hlapca nagnal in še svojo ženo napodil, za takim se ne joči, za takim pljuni!«

»Moj Bog, uboga otroka! — Kaj naj počnem?... Matija, ti mi še svetuj!«

»Svetovati? — Kaj misliš začeti?«

»Ne vem nič... V hudi stiski sem, nimam kje biti, nimam službe in čisto slaba sem še od bolezni.«

»Ali si bila bolna?«

»Da. Devet tednov sem bila v bolnišnici. Nesreča mi hodi za nesrečo... Naj ti povem!... Ko sem šla od hiše, sem vpraševala, kje bi bila kaka služba zame. Pa me nihče ni hotel vzeti, ker nisem imela poselske knjižice in nič pismenega. Potem me je ponoči prišla mrzlica, spravili so me v bolnišnico, nihče ni vedel, kdo sem, ker ves čas nisem bila pri sebi. Tedne in tedne me je kuhala vročina v glavi in vsi so rekli, da je bil čudež, ko sem ostala živa... Še hitro sem okrevala. Ko sem prišla iz bolnišnice, sem spet jela spraševati za službo pa je ne dobim in ne dobim. Včeraj sem bila v Selah pri Lužnici, v šolo sva skupaj hodili in sva si bili dobri; dosti lepih besed mi je voščila, toliko pa ni bila, da bi mi bila vsaj za eno noč ponudila prenočišče. Zdaj si ne vem pomagati, nazaj v Šentanel ne morem, od sramu bi skoprnela. Ko bi le službo dobila kje!« (Dalje sledi)

šlov pšenice, v Aziji pa strada več sto milijonov Kitajcev, od katerih jih umre vsako leto nad 100.000 zaradi pomanjkanja kruha...

Ker so imeli sočutje z ujetniki. V Halberstadtu v Nemčiji so tri osebe obsodili na ječo od enega do štiri mesece, ker se niso vedli dovolj udržano do vojnih ujetnikov. Neki 49 letni mož je vrgel poljskemu vojnemu ujetniku, ki je natovarjal neki voz, škatlico cigaret in je za to dobil mesec dni ječe. Neki 50 letni mož, ki je drugemu poljskemu ujetniku pod lastnim imenom omogočil dopisovanje s svojci, je dobil štiri mesece, neki 39 letni mož, ki je tretjemu ujetniku daroval kos potice in površnik, je moral takisto za štiri mesece v ječo.

vanje o zaščiti proti napadom iz zraka. Govoril bo g. prof. Modic iz Maribora. — V društvenem domu smo naredili za stojišča vzvišen prostor v obliki treh dvigajočih se širokih stopnišč; tudi oder, oziroma zaveso smo razširili. Pri navalu, kot je bil zadnjič, pride oboje zelo prav. — In še ena novica: zadnje nedeljo, 30. junija, pride iz Ljubljane znani borec g. Janez Kalan. Imel bo tri velevažne govore, h katerim že danes vabimo!

Ptujska gora. (Izšla je knjiga o Ptujski gori.) Še preden boste letos poromali k Materi božji na Ptujski gori, si naročite pravkar izišlo novo knjigo »Ptujska gora« od vseuč. prof. dr. Fr. Steleta in jo že prej doma prečitajte. Knjiga, ki obsega 130 strani poljudnega in tehtnega besedila s 30 slikami, je razen kratkega opisa kraja izključno posvečena znamenitosti in lepoti cerkve ter milostnega kipa Matere božje, ki razgrinja svoj od angelov držani zavetniški plašč nad skupino 80 čudovito lepo izdelanih kipov, čijih glave so naravnost portreti takrat živčih znamenitih osebnosti. Iz te knjige boste spoznali vso lepoto in bogastvo tega umetnostnega, kulturnega in politično zgodovinskega spomenika, ki ga imamo v cerkvi na Ptujski gori, o kateri pravi pisatelj, da je »stavbarsko umetnina, ki nima para med našimi cerkvami«. Skozi dolga stoletja je bila ta cerkev najožje povezana z nabožnim življenjem našega ljudstva, ki se je vedno rado zatekalo k gorski Materi v vseh stiskah in nadlogah. Tako tudi danes, ko po vsem svetu besni vojna nevihta, in množice dvigajo k Bogu svoje vroče molitve za mir, zaupajmo v mogočno varstvo ljube gorske Matere. Množičnim nastopom, ko tako rekoč celi narod klečijo, da bi potolažili božjo jezo, se bomo 2. julija ob velikem romarskem shodu pridružili tudi mi in bomo s spokorno mirovno slovesnostjo, zbrani v čim večjem številu, prosili Kraljico miru, da nam po njenih prošnjah ljubi Bog prihrani dneve stiske in vojne.

Slovenska Krajina

Sobota. Prejšnjo nedeljo je pri nas ljutomerska jadralska skupina razstavljala svoje modele. Pod vodstvom agilnega g. Kukoviča so razstavili 55 modelov ter razne gradbene načrte. Razstava je bila dobro obiskana in so razstavljalec občudovali iznajdljivost in požrtvovalnost modelarjev. Zadnje čase so neznaní brezobzirneži ponoči uničili mnogo cvetja v našem parku in tudi pri g. Vučaku. Take ljudi bi bilo treba eksemplarično kaznovati, da ne bi počenjali takih stvari, ki mečejo slabo luč na vse tukajšnje prebivalstvo.

Turnišče. V nedeljo, 9. junija, se je vršil redni letni občni zbor Kmetijske podružnice v Turnišču. Na dnevnem redu so bile tudi volitve ter je bil ponovno izvoljen stari odbor z agilnim in delavnim predsednikom posestnikom Nemeč Štefanom. — Eno uro pozneje bi se moral vršiti občni zbor Tratniške namakalne zadruga v Turnišču. Občni zbor se je sicer pravilno začel, toda ni se redno končal, ker je g. načelnik Litrop Štefan takoj v začetku podal ostavko. Solidaren z njim je bil tudi del upravnega odbora in to iz razloga, ker zadrugi radi različnih oviralnih okoliščin ni bilo mogoče doseči njenega glavnega namena ter s podporo banske uprave zgraditi namakalne naprave za namakanje travnikov na področju potoka Ledave. Po krajši, sicer burni razpravi, je bivši načelnik g. Litrop predlagal, naj se zadruga likvidira. Ker je bilo precej članov proti temu, da bi se zadruga razpustila — kar bi bilo povsem napačno — bo v kratkem sklican nov občni zbor, ki bo končno javno sklepal o obstoju zadruga. — Iz zdravstvenih razlogov je bil pred kratkim upokojen g. Andrej Plesničar, ki je dolga leta služboval pri nas ter mu je Turnišče tako priraslo k srcu, da bo baje tudi pokoj užival pri nas.

Slovenska Krajina. Pri zadnjem napredovanju učiteljev in učiteljic jih je precej napredovalo tudi pri nas, in sicer v 6. položajno skupino Ida Petrič, Dol. Lendava; žvan Angela, Dol. Lendava; Jarc Vera, Ženavje; Beršič Albina, Bakovci; Hribar Marija, Tešanovci — v 7. pol. skupini pa Horvat Bela in Marija, Krog; Kokolj Miroslav in Marija, Dol. Lendava; Erker Milan, Petišovci; Cimerman Vilma, Dol. Lendava; Cimerman Josipina, M. Polana; Hribar Ivan, Tešanovci; Modic Olga, Puconci; Čič Albin, Dopležovje; Bračko Antonija, Sobota; Pupis Alojz, Nedelica; Šilovnica Pavel, Melinci; Mlekuš Fr., Trnje.

Lipovci. Pred kratkim se je med šolskim odmorom na dvorišču zgodila nesreča, ki bi lahko zahtevala življenje mlajšega fanta Mirka Slavica. Otroci so se namreč igrali in eden je imel v

rokah flobertovko, s katero je ravnal tako neprevidno, da se je sprožila in je pri tem zadel Slavica v koleno, radi česar so ga morali prepeljati v soboško bolnišnico.

Lipa. Mišja zalega je že prejšnja leta bila v Prekmurju tako velika, da so ponekod bila žitna polja in krompir popolnoma uničena. Nekaj časa smo potem imeli mir, a zadnje čase se je ta nadležna golazen ponovno zelo razširila in zopet ogroža poljske pridelke. Čeprav je bila letos zelo huda zima, jih vendar ni mogla uničiti, temveč so miši tudi pod snegom uničevale vse, kar jim je prišlo pod zobe. Sedaj je njih uničujoče delo še hujše. Človeku kar zakrvavi srce, ko pogleda ponekod na uničena žitna polja, a pozneje proti žetvi bo pogled še žalostnejši. Lani se je sicer začela akcija za uničevanje poljskih miši z zadržujanjem, a se ista ni dovolj energično nadaljevala, zato so miši ostale. — Naš rojak g. kaplan Zver Štefan se že dalje časa mudi na bolezenskem dopustu in ne more vršiti redno svoje dušnopastirske službe. Želimo mu čimprejšnje okrevanje, da se lahko vrne na svoje mesto!

Kruplivnik. Prejšnji teden je po nesrečnem naključju padla s kolesa Flisar Angela ter si zlomila desno roko. — Ista nesreča je zadela Mihaela Maček iz Bodonec.

Dobrovnik. Pred kratkim je zadela občutna nesreča posestnico Kuhar Rozalijo, krojačevo ženo, ki se je pri kuhanju s kropom poparila po vsem telesu.

Haloze

Zavrč pri Ptuj. V tukajšnjem Slomšekovem domu je bil od 15. marca do 12. junija kmetijsko-gospodinski tečaj pod vodstvom strokovne učiteljice gospe Knez Terezije. Uspeh je bil prav dober. Tečajnice so si pridobile veliko spretnosti v umnem kmečkem gospodarstvu. Želimo še več takih tečajev, ki so v Halozah zelo potrebni. Zahvaljujemo se predvsem kr. banski upravi, okrajnemu kmetijskemu odboru in domači občini, da so tečaj z izdatnimi podporami omogočili.

Sv. Andraž v Halozah. Prvo škropljenje po gorica je opravljeno, sedaj se vrši že drugo, vendar pa ne pričakujemo skoraj nobenega pridelka, ker je zelo pozebljeno in je dosti jalovega. Prav tako ne bo nič sadja, ker že manjka polovico listja, ki so ga požrle gosenice. Prav tako ne moremo pričakovati dobrega pridelka koruze in krompirja, ki smo ga radi vsakodnevnega deževja sadili v začetku junija, ko je bil čas že za okapanje. Vedni nalivi so nam tudi močno poškodovali ceste.

Savinjska dolina

Celje. Nadvse delovni Dekliški krožek okoliških deklet je imel to nedeljo lepo prireditev. Dekleta so pod vodstvom Pavle Lednikove uprizorile Mlakarjevo »Nevesto iz Amerike«. Igrale so v dvorani hotela Stegu v Zagradu. Prireditev je obiskalo lepo število občinstva, ki je bilo z dobro podano igro zelo zadovoljno. Navzlic temu, da je sedaj največ dela doma, so se dekleta igre korajžno lotile in jo tudi dovršeno podale. Mlademu krožku še veliko uspeha na poti svetle!

Gornja Ponikva pri žalcu. O priliki birmovanja v dekaniji Šaleška dolina je bila tudi v Ponikvi sv. birma, in sicer v soboto, 8. junija, zvečer. V nedeljo, 9. junija, je bilo posvečenje nove župnijske cerkve sv. Pankracija. Ganljivi obredi s škofovo pridigo in sv. mašo so trajali nad pet ur. Leta 1910. je bila posvečena nova cerkev sv.

CROATIA BATERIJE

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

CROATIA

tovarna baterij

JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

Pankracija, ki stoji na krasni razgledni točki v Dravski dolini. Tako ima sedaj ta štirinajstletni svetnik-mladenič, prav za prav še deček, v lavantinski škofiji dve njemu posvečeni cerkvi. Naj ljubeznivi svetnik prosi pri Bogu, da bi se v nesrečno in ponorelo Evropo povrnila mir in pamet!

Šaleška dolina

Sv. Vid nad Zavodnjem pri Šoštanju. Naznanja se vsem, ki radi prihajajo k nam, da bo letos pri tukajšnji podružni cerkvi lepa nedelja dne 23. junija.

Spodnji kraji

Buč. Naša privlačna župnija se ponaša tudi po vsej pravici s tem, da je izredno zdrav kraj in dočakajo njeni farani visoko starost. Da je naša trditve resnična, nam dokazuje 90 letni jubilej, katerega bo slavil letos pri popolnem zdravju in duševni čistosti Franc žuraj, po domače Petrovc, posestnik v Vranski gorci. Jubilant je bil vedno zaveden Slovenec in neustrašen pristaš dr. Koroševih narodnoobrambnih vzorov. Da je njegova hiša skoz in skoz krščanska, nam jasno kaže »Slov. gospodar«, ki zahaja k Petrovčevim, odkar je začel izhajati in braniti pravice štajerskih Slovencev. Častitkam domačinov se pridružuje toliko let zvestemu naročniku »Slovenski gospodar«, želeč izrednemu jubilantu zdravje ter zadovoljstvo do skrajnih mej človeškega življenja!

Posavje

Rajhenburg. (Mirovna pobožnost v baziliki Lurške Marije.) Letošnja tridnevica ob obletnici posvečenja bazilike Lurške Marije v dneh 30. junija, 1. in 2. julija se bo vršila v znamenju prošnje za ohranitev miru v domovini. Da se bo do lahko romarji za to prireditev poslužili na železnici nedeljske znižane voznine, se bo pobožnost začela že na praznik sv. Petra in Pavla zvečer s pridigo in rimsko procesijo. Glavna pobožnost pa bo letos v nedeljo, 30. junija, s sledečim sporedom: ob 5 skupno sv. obhajilo, ki ga verniki darujejo za ohranitev miru. Ob 6 peta sv. maša in pridiga. Ob 10 procesija z Najsvetejšim, pridiga in slovesna sv. maša, ki jo bo opravil mil. g. opat trapistov p. Pij Novak. Od 14 do 15 molitvena ura za mir pred izpostavljenim Najsvetejšim. V ponedeljek, 1. julija, bo prvo sv. opravilo ob 6, ob 10 pa sv. maša in otroška pobožnost za mir, katere se udeležijo vsi fare. V torek, 2. julija, bo prvo sv. opravilo ob 6, drugo pa ob 10 kot zaključek tridnevne. Častiti g. duhovniki, zlasti videmske in sosednjih dekanij, se lepo naprošajo, da v nedeljo, 23. junija, oznanijo spored tridnevne in priložnosti vernikom, da se v čim večjem številu udeležijo te mirovne pobožnosti.

Brezbožništvo in rusko ljudstvo

Brezbožništvo ne izvira iz ruskega ljudstva, ki je v svojem jedru globoko verno. Materialistični marksizem je zanesel brezvernost in brezbožnost ne toliko med ruske delavce, marveč med njihove voditelje, ki so se pod vplivom materialističnega (Boga in dušo zanikajočega) nauka odtujili veri svojih staršev. Boljševiški voditelji se še vedno bojijo verske dediščine ruskega ljudstva. Da bi to vero med ljudstvom izkoreninili, proglašajo brezbožnost kot sovjetsko religijo ter z vsemi sredstvi podpirajo brezbožniško gibanje. Vendar pa to gibanje nima tistih uspehov, kakršne boljševiški voditelji od njega pričakujejo. Samo uradno glasilo borbenih brezbožnikov, ki izhaja v Moskvi pod naslovom »Brezbožnik«, to priznava v poročilih o

oblastnih konferencah brezbožniške zveze v Moskvi in Leningradu. Na konferenci v Moskvi je bilo ugotovljeno, da se na vsem področju moskovske zveze brezbožniška propaganda zanemarja; objavljajo se sicer odredbe brezbožniške propagande, nihče pa ne gleda na to, ali se te odredbe izvršujejo; zlasti se zanemarja protiverska propaganda med komunistično mladino. Slične so bile ugotovitve na konferenci leningradске brezbožniške zveze. Na tem področju je ponekod brezbožniška organizacija povsem razrušena. V nekaterih krajih odborom te organizacije ni uspelo, da bi komunistično mladino pritegnili k protiverski akciji. Med ljudstvom so verski »predsodki«, kakor imenujejo brezbožniki versko prepričanje, še prav močni. Med mla-

dino delajo z uspehom tudi »staroverci« (pristaši starih verskih obredov, ki so se v 17. stoletju ločili od uradne ruske cerkve); nedavno so v svoje društvo včlanili skupino de-

klet. Kakor se vidi iz poročil »Brezbožnika«, se krščanska vera ne da iztrebiti iz vrst ruskega ljudstva, celo del komunistične mladine se je začel za njo zanimati in jo braniti.

Kmečka trgovina

Izvoz našega vina in Prizad

Po časopisju je bilo razglašeno, da bo Prizad, ki ima žitni monopol pri nas, pokupil štajerska vina za izvoz. Naše vinogradnike bo gotovo zanimalo, kaj piše v Ljubljani izhajajoči »Trgovski list« od 12. junija o izvažanju naših vin po Prizadu. Za nas štajerce važni odlomek iz članka »Trgovskega lista« se glasi:

»V okolišju Ljutomera in Ormoža se nahajajo še danes prav velike količine neprodanega vina, po katerem vlada veliko povpraševanje nemških uvoznikov, zlasti iz bivše Avstrije. Ker ni bilo mogoče vnovčiti vinskega pridelka teh okrajev po primernih cenah v naši državi, je naravno življenjski interes prebivalstva teh okolišev, da se omogoči vsaj izvoz vina v Nemčijo. Ker si je Prizad pridržal izključno pravico izvoza vina v Nemčijo, je poklicni trgovini izvoz tega vina sedaj popolnoma nemogoč in bodo na ta način tudi še zadnje zveze naših izvoznikov popolnoma izgubljene. Na prošnjo za dovolitev izvoza je Prizad odgovoril, da si je sam pridržal izključno pravico izvoza vina v Nemčijo. Samo v primeru, da gre za vino, ki je proizvod dvolastnika ali v primeru, da gre za izvoz v obmejnem prometu, nima Prizad pomislekov proti izvozu, ako ima kupec dovoljenje za uvoz v Nemčijo. Potemtakem dovoljuje Prizad, da smejo danes izvažati vino v Nemčijo samo dvolastniki, ki so po večini inozemci, in ki imajo pri nas svoje vinograde, dočim drugi domači producenti in stare, znamenite domače izvozne trdnice tega danes ne morejo. Trgovska zbornica v Ljubljani je pristojne činitelje opozorila, kako velika škoda se dela s tem domačim trgovcem in vinogradnikom ter zahtevala, da se dovolji za izvoz vin iz ljutomerskega okraja primeren kontingent za Nemčijo.«

Žitni špekulanti že v naprej na delu

Razna poročila iz Beograda trdijo, da so žitni špekulanti iz Vojvodine že sedaj na delu, da bi dvignili ceno pšenice nove žetve za 100% više kakor lani. Ti špekulanti zahtevajo sedaj od Prizada, ki ima v imenu države žitni monopol v rokah, da mora država določiti ceno novi pšenici na 350 din 100 kg. Prepričani smo, da do tako gorostasne podražitve vendar ne bo prišlo in bi imeli od tega dobiček le brezvestneži, ki bi na nezasišlan način izrabljali ravno revnejše sloje. Časopisje svari merodajne kroge pravočasno pred temi ljudskimi krvososi.

Za pospeševanje našega sadjarstva

Leta 1939. je bil osnovan pri banki upravi v Ljubljani »Sklad za zatiranje sadnih škodljivcev in boleznik«. Dne 18. aprila 1940 je pa odredil g. ban na predlog oddelka za kmetjstvo, da se spremenijo pravilnik k omenjenemu skladu. Pravilnik se glasi:

1. Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani ustanovi pri Hranilnici dravske banovine v Ljubljani »Račun za pospeševanje sadjarstva«, in sicer z dnem 1. julija 1940.

2. V ta tekoči račun se stekajo:
a) prispevki, ki jih pobirajo sadni kontrolorji za pregled sadja, in sicer od vsakega pregledanega vagona po 100 din, ki se izvozi v zamejstvo;
b) obresti tega računa;
c) prispevki za zatiralna sredstva proti sadnim škodljivcem in boleznim, prispevki za predelavo sadja itd.

3. Dohodki tega tekočega računa se uporabljajo predvsem za pocenitev zatiralnih sredstev pri zatiranju sadnih škodljivcev in boleznim ter za druge pospeševalne akcije v sadjarstvu.

Stanje hmeljskih nasadov pri nas in drugod

Savinjska dolina. Stanje nasadov je zelo nenakomerno; dočim je v najboljših rastlina že blizu 3 m visoko, je v nekaterih močno zaostala. Za nadaljnji razvoj bi bilo nujno potrebno bolj toplo in suho vreme, vendar ne soparno, ki le pospešuje razvoj peronospora, katere sledove je opaziti v mnogih nasadih. Četudi je rastiina pre-

cej zaostala, zadnje tedne dobro napreduje in obeta dohiteti zamujeno.

Vojvodina. Hmelj sedaj dobro napreduje in je sem ter tja dosegel že nad 2 m visoko; v nasadih, kjer je bil zaradi poudrajni pozno obrežan, pa je zelo zaostal in v nekaterih zamočvirjenih nasadih sploh ni bil obrežan. Peronospora se je močno razpasla in grozi ponekod uničiti nasade.

Nemčija. Pri ugodnem vremenu se rastlina dobro razvija. Stanje nasadov je zelo enakomerno, rastlina splošno nad 1 m visoko. Močno pa se pojavlja peronospora in najbolj previdni hmeljarji so že po trikrat škropili; zaradi pomanjkanja bencina uporabljajo predvsem prevozne in nahrbtnne škropilnice. Soparno vreme razvoj peronospora zelo pospešuje, drugih boleznim in škodljivcem pa zaenkrat v večji meri ni. — Tržišče je nadalje zelo mirno in cene, ki so večinoma le nominalne, nespremenjene.

Češko-Moravska. Po izdatnem deževju in končno le bolj toplem vremenu se je stanje nasadov vidno izboljšalo. Hmelj je sedaj večinoma napeljan in v najboljših nasadih že nad 1 m visoko. Bolhači so rastlino ponekod že precej zdelali in tudi peronospora se povsod vedno bolj ponuja. Toplo in bolj suho vreme bi bilo nujno potrebno. — Tržišče je slej ko prej docela mirno, cene, ki so seveda le nominalne, so ostale nespremenjene.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Les. Smreka, jelka, Hlodi I., II. monte 240 do 310 din, brzozjavni drogovi 220—250 din, bordonali merkantilni 320—370 din, filerji 245—285, trami 245—295 din, škorete: konične, od 16 cm dalje 565—605 din, paralelne, od 16 cm dalje 660 do 730 din, podmerne od 10—15 cm 620—680 din, deske-hlodi: kon., od 16 cm dalje 505—555 din, par., od 16 cm dalje 535—615 din kub. meter; kratice za 100 kg 75—85 din.

Bukev. Hlodi: od 30 cm dalje, I., II. 120—170, za furnir 250—300 din, deske-plohi: naravni, neobrobjeni, monte 300—350 din, naravni, ostrirobi, I., II. 520—600 din, parjeni, neobrobjeni, monte 420—480 din, parjeni, ostrirobi, I., II. 590—700 din kub. meter.

Hrast. Hlodi I., II. od 30 cm dalje 245—375, bordonali 800—900 din, deske-plohi: boules 850 do 950 din, neobrobjeni I., II. 700—800 din, frizi I-II, širine 5, 6 in 7 cm 750—820 din, širine od 8 do 12 cm 850—950 din kub. meter.

Ostali les. Mecesen 1030—1110 din, brest 700 do 760 din, javor 690—750 din, jesen 710—760, lipa 620—670 din kub. meter.

Parketi: hrastovi 70—90 din, bukovi 50—60 din kvadr. meter.

Bukovo oglje, vilano, za 100 kg 80—100 din.
Žito. Koruza časa primerno suha 217.50 do 220 din, pšenica južno banatska 255—257.50 din, gornje bačka 262.50—265 din, ječmen bački in sremski 215—217.50 din; oves bački, sremski in slavonski 210—212.50 din; rž bačka 215—217.50 din; ajda 195—200 din 100 kg.

Mleviski izdelki. Moka pšenična (batska in banatska) Og. 465 din; pšenica 2 445 din; pšenica 5 425 din, pšenica 6 405 din.

Fižol: ribničan 520—570 din, prepeličar 570 do 620 din 100 kg.

Krompir: oneida (kranjski), pozni in rani rožnik ter kresnik 155—160 din, industrijski 110 do 115 din 100 kg.

Seno, prešano v bale: sladko 120—125 din, polsladko 115—120 din, kisló 105—110 din 100 kilogramov.

Slama prešana v bale 55—65 din 100 kg.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Celje I. 8 din, II. 7—7.50 din, III. 6 din; Slov. Konjice I. 9 din, II. 7—8 din, III. 5—7 din; okraj Šmarje pri Jelšah I. 9 din, II. 8 din, III. 5.50 din; Zagorje ob Savi 6—8 din; krški okraj I. 8—9 din, II. 6—8 din, III. 5—6 din; Ptuj 4.50 do 6.50; Maribor debeli 7—8 din, poldebili 6.25 do 7 din kg žive teže.

Biki. Ptuj 6—7 din, Prekmurje I. 7.25—7.50, II. 6—7 din; Maribor plemenski 6.50—8 din, za klanje 5.75—7.25 din kg žive teže.

Krave. Celje I. 6 din, II. 5 din, III. 3.50—4 din; Slov. Konjice I. 7 din, II. 6 din, III. 4—5 din; okraj Šmarje pri Jelšah I. 6.50 din, II. 5 din, III. 4 din; Zagorje ob Savi klavne 6—8 din, plemenske 2500—3000 din komad; krški okraj I. 6 do 7 din, II. 4—5 din, III. 3—4 din; Ptuj 4.50 do 6.50 din; Prekmurje I. 5 din, II. 4.50 din; Maribor debele klavne 6—7 din, plemenske 5—7 din, klobasarice 4—5 din, molzne 5.50—7 din, breje 5—7 din kg žive teže.

Telice. Celje I. 8 din, II. 7—7.50 din, III. 6 din; Slov. Konjice I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; v okraju Šmarje pri Jelšah I. 8 din, II. 6.50 din, III. 5 din; Zagorje ob Savi plemenske 10 din, za mesarje 6—8 din; krški okraj I. 6—8 din, II. 5—6 din, III. 4.50—5 din; Ptuj 5—7.50 din; Prekmurje I. 7—7.50 din, II. 6 din; Maribor 6.50—8 din kg žive teže.

Teleta. Celje I. 8—9 din, II. 7—8 din; Slov. Konjice I. 8 din, II. 6 din; okraj Šmarje pri Jelšah I. 8.50 din, II. 7 din; krški okraj I. 7—9 din, II. 6—7 din; Prekmurje I. 8—9 din, II. 6—7 din; Maribor 6—8 din kg žive teže.

Goveje kože. Celje 10—13 din, Slov. Konjice 12 din, krški okraj 12—14 din, Prekmurje 12 din kilogram.

Telečje kože. Celje 18—20 din, krški okraj 12 do 16 din, Prekmurje 20 din kg.

Konji. Ptuj 1000—6000 din, žrebeta 1300 do 3000 din komad.

Svinje

Plemenske. Zagorje ob Savi 250—300 din par, Ptuj 6—12 tednov 70—130 din komad; Maribor 5—6 tednov 95—125 din, 7—9 tednov 135 do 180 din, 3—4 mesece 190—360 din, 5—7 mesecev 390—460 din, 8—10 mesecev 490—570 din. 1 leto 820—910 din, 1 kg žive teže v Mariboru 8 do 10.50 din.

Pršutarji (proleki) Slov. Konjice 9 din; okraj Šmarje pri Jelšah 10 din, Ptuj 9 din, krški okraj 7—10 din, Prekmurje 9—12 din kg žive teže.

Debele svinje (špearji). Celje 11—12 din, Sl. Konjice 10 din, okraj Šmarje pri Jelšah 12 din, Ptuj 10—11 din, krški okraj 10—12 din kg žive teže.

Svinjsko meso. Maribor s kostmi 14—16 din, izluščeno 16—18 din; krški okraj 16—18 din; Prekmurje 15—17 din kg.

Slanina. Celje 19—20 din, Prekmurje 17 din kilogram.

Svinjska mast. Celje 22 din, krški okraj 22, Prekmurje 21 din kg.

Svinjske kože. Celje 6—8 din, krški okraj 8 dinarjev kilogram.

Tržne cene

Žito. Maribor: pšenica 2.50 din, rž 2 din, ječmen 2 din, koruza 1.75—2 din, oves 1.50 din, proso 2.50 din, ajda 1.50 din, proseno pšeno 5, ajdovo pšeno 5 din; Celje: pšenica 3 din, ječmen 2.40 din, rž 2.40 din, oves 2.30 din, koruza 2.35 din; Prekmurje: pšenica 2.30 din, ječmen 2 din, rž 1.80 din, oves 2 din, koruza 1.85 din kg.

Fižol. Maribor 5—8 din, Celje 5—7 din, Šmarje pri Jelšah 8 din, Trbovlje 7 din, krški okraj 4—6 din, Prekmurje 4.50—5 din kg.

Jabolka. Maribor 8—16 din kg.

Krompir. Maribor 2—2.50 din, novi iz Dalmačije 14—16 din merca, Celje 2 din, Slov. Konjice 2.50 din, Šmarje pri Jelšah 1.50—2 din, Trbovlje 2.50 din, krški okraj 1.75—2 din, Prekmurje 1 din kg.

Seno. Maribor 160—170 din, novo 120—140 din, Celje 130 din, Slov. Konjice 100 din, krški okraj 100—150 din 100 kg.

Detelja. Maribor 150—160 din, Celje lucerna 180 din, Šmarje pri Jelšah lucerna 160 din, krški okraj lucerna 125—150 din 100 kg.

Slama. Maribor 70—80 din, Celje 55 din, Slov. Konjice 75 din 100 kg.

Mleko. Maribor 1.50—2 din, Celje 2.50 din, Šmarje pri Jelšah 1.50 din, krški okraj 1.50 do 2.50 din liter.

Surovo maslo. Maribor 28—32 din, Celje 30 do 34 din, Šmarje pri Jelšah 40 din, krški okraj 30 din kg.

Jajca. Maribor 0.60—1 din, Celje 1 din, krški okraj 0.50—0.75 din komad.

Perutnina in kozlič. Maribor kokoš 25—38 din, par piščancev 35—75 din, raca 25—28 din, kozlič 65 din.

Trda drva. Celje 120 din, Šmarje pri Jelšah 80 do 100 din, krški okraj 70 din kubični meter.

Vinske cene

V okraju Šmarje pri Jelšah je navadno vino pri vinogradniku po 4 din, finejše izbrano pri producentu 7 din liter. — V Slov. Konjicah na-

važno mešano 3—4 din, finejše 4—5 din. — V krškem okraju navadno mešano 3—4 din, finejše sortirano 4—5 din. — V Prekmurju navadno mešano 4—4.50 din, finejše sortirano pri vinarstvih 5—7 din liter.

Sejmi

24. junija živinski in kramarski: Guštanj, Laško, Ljubno, Podsreda (govedo, ovce in koze),

Razkrižje, Slov. Konjice, Sv. Lenart v Slov. goricah (samo živinski) — 25. junija goveji in konjski: Maribor, Dolnja Lendava (tržni dan s svinjami) — 26. junija svinjski: Ptuj, Celje, Trbovlje — 27. junija tržni dan s svinjami: Turnišče — 28. junija svinjski: Maribor, Celje, Trbovlje, Brežice (v zadnjih treh krajih je običajni svinjski sejem že v petek, ker je v soboto praznik sv. Petra in Pavla).

Razgovori z našimi naročniki

Odselitev v Nemčijo. N. N. Radi bi se za nekaj časa odselili na Nemško, da bi se naučili nemščine. — Naša oblast Vam najbrž ne bo delala ovire ter dala dovoljenje za potovanje v Nemčijo, vendar pa si boste morali oskrbeti pred tem dovoljenje poveljstva pristojnega vojaškega okrožja. Predvsem pa pojdite na nemški konzulat (v Mariboru) ter tam vprašajte, ali Vam bodo Nemci dovolili dopotovanje v Nemčijo.

Solnina za obrtno šolo. V. J. Ako je ravnatelj obrtne šole temeljem predložene ubožnega spričevala oprostil Vašega sina od plačila solnine za obisk obrtne šole, Vam ni treba imeti nadaljnjih skrbi, kdo bo sedaj to šolnino plačal, ali občina ali kdo drugi. Vi vsekakor ne.

Ločitev zakona — stroški — odstop od posestva. P. P. Vprašate, kdo mora plačati stroške, ako se loči zakon iz obojestranske krivde in ali je žena primorana odstopiti od posestva, če ne pristane na ločitev in če dokaže, da ločitve ni kriva le ona sama. — Ako se loči zakon iz obojestranske krivde, se stroški navadno pobotajo, to se pravi, da plača vsak svoje stroške; o vprašanju povračila stroškov odloči sodišče s sodbo, s katero izreče ločitev. Ako zadevna sodba izreče, da se zakon loči iz obojestranske krivde, tedaj sme vsak izmed zakoncev zahtevati, da se ženitne pogodbe izrečejo za razveljavljene. Isto velja, ako ni na ločitvi nihče kriv. Ako pa je na ločitvi le en zakonec kriv, tedaj je drugemu zakonu, kateri ni kriv, dano na voljo, da zahteva ali nadaljevanje ali pa razveljavljenje ženitne pogodbe in po okolnostih primerno vzdrževanje.

Odpis davčnih zaostankov — znižanje davkov — pojasnila o rentnini. Naročnik. Vprašate, ali Vam bo res odpuščen davek, ki ste ga ostali dolžni s koncem leta 1939., nadalje, ali Vam bo res znižan davek, ker ne plačate državnih davkov več kakor 1000 din. — Vaše informacije so napačne. Odpis davčnih zaostankov je dovoljen le, v kolikor so se davčni zaostanki pokazali ob koncu leta 1937. in v kolikor bi plačilo teh zaostankov pomenilo gospodarski polom dolžnika. Kar se tiče znižanja davkov, pa zadnja uredba ničesar ne določa glede kmetov, ki plačujejo državnega davka manj nego 1000 din, marveč je določeno le to, da kmetom, čijih posestvo ne donša več kakor 1000 din katastralnega čistega donosa letno, ne bo treba plačati zemljiškega državnega davka. Samo tem kmetom se odpišejo davčni zaostanki do konca leta 1939. — Kar se tiče rentnine, določa zakon, da je plačilo rentnega davka podvržen vsak dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki ni zavezan nobenemu drugemu davku na dohodek, odnosno davku na dobiček; zlasti je treba rentnino plačati od obresti posojenih zneskov, od rent, najemnin in zakupnin. Višina rentnega davka znaša 12% od dogovorjenih obresti. K temu državnemu davku je treba pribiti še avtonomne doklade. Siromašne osebe, kojih letni skupni neposredni davkom zavezani dohodek ne presega po oceni davčnega odbora letno 10.000 din, plačujejo manjšo rentnino, in sicer le 8% od dogovorjenih obresti; razen tega je ta rentnina prosta avtonomnih doklad.

Mati vzlic obljubi noče izročiti svojega dela posestva. J. L. S. Vaša žena je podedovala po očetu 17 štiridesetink posestva, njena mati pa 23 štiridesetink. Ko ste se priženili, je mati obljubila, da Vam bo izročila svoj del posestva, ko boste poplačali dolgove. Vi ste dolgove sicer poplačali, mati Vam pa posestva noče izročiti, razen tega spravlja ona vse pridelke in dohodke ter Vam noče kupiti niti obleke. — Ako višina plačanih dolgov ter vrednost Vašega dela, odštevši vrednost oskrbe, ki ste jo najbrž imeli na posestvu svoje žene in tašče, dosega vrednost taščinega dela posestva, bi zamogli taščo s tožbo prisiliti, da Vam sedaj, ko ste plačali vse dolgove, izroči svoj del posestva, kakor je to obljubila. Kar se tiče donosov posestva, ima Vaša žena pravico zahtevati izročitev na njo odpadajočega dela. Ako se žena in tašča ne bi mogli

sporazumeti glede skupnega gospodarstva, bi mogla žena zahtevati razdružitve, ki se izvrši v nepravdnem postopku. Ostalih navedb v Vašem pismu žal nismo razumeli. Ako želite še kakih pojasnil, naj Vam pismo napiše oseba, ki vsaj za silo obvlada književno slovenščino.

Cenilec je sam kupil na dražbi prodano posestvo. J. K. V kolikor je Vaše posestvo na dražbi kupil izdražitelj, ki je pred tem nastopil kot sodni cenilec, to žal ni razlog za morebitno razveljavlo domika. Vsekakor Vam pa izdražitelj jamči za škodo, ki ste jo utrpeli, ako je posestvo res cenil izpod prave vrednosti, pri čemer pa mu morate dokazati vsaj malomarno ravnanje. Z ozirom na številke, ki nam jih omenjate, izgleda, da je izdražitelj posestvo namerno nižje cenil. — Izvršilni postopnik sicer pozna institut nadponudbe in je nadponudba mogoča, mogoča, ako se pri javni dražbi ne doseže tri četrtine cenilne vrednosti, mora pa se nadponudbo staviti najpozneje v 15 dneh po razglasitvi domika, pri čemer je treba ponuditi najmanj eno četrtino več, kakor je znašal fiktivni najvišji ponudek, to je kupnina, za katero je bilo posestvo domaknjeno. — V kolikor je izdražitelj izplačal nekemu drugemu Vašemu upniku 7000 din za to, da se ni udeležil dražbe, ne boste mogli sodnim potom doseči, da bi ta upnik dobljeni znesek odbil od svoje terjatve zoper Vas. Zagrešil pa je izdražitelj s tem kaznivo dejanje in bo kaznovan, ako ga boste naznanili oblastvu (orožnikom ali drž. tožilstvu). Morda zadevo na kak način izvensodno uredite. V kolikor Vam preti nevarnost, da Vam prodajo na dražbi še drugo posestvo, v zakonu ni najti rešitve in morate prositi upnika, naj bo uviden ter potrpi.

Podpora vojaškemu obvezniku za domače zdravljenje. S. F. Septembra ste bili na orožnih vajah, tam ste zboleli, nakar so Vam odobrili pol leta bolniškega dopusta. Vprašate, ali Vam pripada podpora za domače zdravljenje. — Vi bi bili lahko ostali v vojaški oskrbi, odnosno v vojaški bolnišnici dotlej, da bi ozdraveli. Ako pa ste šli raje domov, Vam žal ne pritiče nikaka odškodnina za stroške, ki ste jih imeli z zdravljenjem doma.

Nakup poljedelskega stroja v Nemčiji, carine prost uvoz. A. N. Zelo slabo ste napravili, ko ste prinesli na povratku s sezonskega dela v Nemčiji, prihranjeni denar s seboj. Morali bi si v Nemčiji nakupiti kake predmete, ki bi jih lahko to spravili v denar. Mark skoro gotovo ne boste mogli pri nas boljše prodati nego po 6 din, oziroma nam ni znano, kdo bi Vam bil pripravljen plačati več. Tudi Vaš načrt, da bi si sedaj kupili v Nemčiji poljedelski stroj ter ga carine prosto pripeljali v Jugoslavijo, se žal ne bo dal izvesti — vsaj ne rednim potom. Ako se Vam posreči spraviti svoje marke v Nemčijo in tam nakupiti stroj, boste za uvoz stroja v Jugoslavijo potrebovali uverenje o poreklu robe ter potrdilo naše trgovske zbornice, da se taki stroji v naši državi ne izdelujejo. Za uvoz novega stroja se plača od vsakih 100 kg teže 2 zlata dinarja carine, to je 26 papirnatih dinarjev. Razen tega je treba plačati davek v višini 8% od vrednosti stroja in carine.

Naznanila

Za glavno skupščino Zadržne zveze v Ljubljani, ki bo v sredo, 26. junija 1940, je ravnateljstvo državnih železnic dovolilo polovično voznino z odlokom št. 14.361-I iz leta 1940, z dne 11. junija 1940. Udeleženci kupijo na vstopni postaji celo vozno karto in železniški obrazec K 13. Imeti pa morajo s seboj pooblastilo svoje zadrage, da se udeležijo glavne skupščine kot delegati. Tako kupljena cela karta velja za brezplačno vrnitev po isti poti v zvezi s potrdilom o udeležbi na železniškem obrazcu K 13. Popust velja za tja od 22. do 26. junija, za nazaj pa od 26. do 30. junija.

Studenci pri Mariboru. V krogu svojih uglednih sinov in hčera z veselimi vnuki je obhajal

obče znani in zaslužni g. Vokač Srečko s svojo blago ženo Jožico zlato poroko dne 16. junija. Družina Vokač je bila vedno narodno zavedna in versko prosvitljena. Častitamo!

Dekliški dnevi na Betnavi 29. in 30. junija. Verna lavantinska dekleta! Kakor apostoli moramo biti na svojih domovih in svojih delovnih okoljih. Dekliški dnevi nam bodo pokazali poslanstvo, ki ga moramo vršiti v svoji domovini kot verna slovenska dekleta prav v današnjih dneh. Pripravljajmo se na naše praznike z delom pod geslom: Bogu in domu na žrtveni oltar vsa naša srca polagamo v dar! Naročajte prireditvene knjižice na domačem župnijskem uradu ali pismeno na naslov: Betnava-Maribor. Knjižica vsebuje spored, navodila, naše nove dekliške pesmi in je vstopnica k vsem prireditvam. Daje tudi pravico za skupno prenočišče in čaj za zajtrk. Stane 6 din.

Članicam in članom krožka Slovenske dijaške zveze Ptuj, gimnazija. V juniju je društvena pisarna v Dijaškem domu odprta vsak torek in petek od 8 do 11 dopoldne. V tem času morete dvigniti v juniju dospele liste, naročiti znake, izkaznice in kroje kakor tudi poravnati vse svoje obveznosti do krožka. Z Bogom za narod! — Predsednik.

Konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema za prihodnje šolsko leto na stanovanje in hrano dijaške celjskih državnih šol. V poštev pridejo nepokvarjeni, nadarjeni in zdravi sinovi dobrih katoliških družin. Predvsem se bodo sprejemali prvo- in drugošolci, ki bodo obiskovali realno gimnazijo, oziroma njene klasične vzporednice, ter učenci 1. in 2. razreda meščanske šole. Sprejemni izpiti na celjski gimnaziji bodo 25. in dne 26. junija za letnike 1927 do 1930. Dne 25. junija naj pridejo k izpitu po možnosti učenci klasičnih vzporednic, a ostali 26. junija. Prošnjo za sprejemni izpit, kolekovano z 10 din, kateri se naj priloži rojstni list in spričevalo o dovršeni ljudski šoli, je treba poslati ravnateljstvu državne gimnazije v Celju najpozneje do 23. junija. Starši, ki vam je na tem, da obvarujete svoje sinove pred nevarnostmi mestnega življenja, pridite tiste dni po uspešno opravljenem sprejemnem izpitu s svojim sinom v konvikt sv. Cirila in Metoda ali pa v kapucinski samostan, da po dobljenih pojasnilih o ugodni vzdrževalnini zagotovite vpis in mesto svojemu sinu v dijaškem konviktu!

Potovanje Zveze Maistrovih borcev na Oplenac 5., 6. in 7. julija. Ugodna prilika za članstvo, da vidi našo prestolnico in Oplenac. Prijave do dne 20. junija v tajništvo ZMB dneвно dopoldne v Narodnem domu, kjer dobijo natančna pojasnila. Četrtnska vožnja! Odhod 4. julija ob 17.55 iz Maribora, glavni kolodvor.

Sprejemni izpiti na drž. klasični gimnaziji v Mariboru bodo 26. junija ob 8. Sprejemali se bodo učenci in učenke, rojeni in letih 1927., 1928., 1929. in 1930. Prošnjo, kolekovano z državnim kolekom za 10 din in naslovljeno na ravnateljstvo, je prinesiti ali poslati do 23. junija. Prošnji priložite: a) rojstni list, b) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli; učenci, ki so obiskovali že višjo ljudsko šolo ali meščansko šolo, morajo razen omenjenih prilog priložiti še: c) zadnje izpričevalo višje ljudske, oziroma meščanske šole (izpričevala, ne knjižice!). V avgustu ni sprejemnih izpitov. Izjeme dovoljuje ministrstvo prosvete.

Grabšinski breg-Gomila. Novo ustanovljena Prostovoljna gasilska četa na Grabšinskem bregu vabi vse prijatelje gasilstva in ljubitelje Slovenskih goric na svojo prvo tombolo, ki bo na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, ob treh popoldne pri tov. predsedniku čete šek Avgustu na Grabšinskem bregu, to je v središču Slov. goric na meji ptujskega in ljutomerskega okraja, kjer je križišče cest, ki peljejo v Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gor. Radgono in v Maribor, tako da je popotnikom ter obiskovalcem krog in krog ugodna prilika za udeležbo na tomboli, ki ima 16 glavnih ter dragocenih in nad 400 manjših dobitkov. Gomila, ki je najvišji vrh ter obenem najlepši hriček Slov. goric, od koder je krasen razgled daleč naokoli, je v bližini Grabšinskega brega, oddaljena le dobrih deset minut. Ob lepih poletnih dnevih tu večkrat opazujemo, kako zadovoljivo se izražajo izletniki, ki prihajajo na ta hriček, ki se mu pravi Gomila. Gasilska četa bo na dan svoje tombole pripravljena voditi izletnike, ki bi želeli posetiti izredno priliko in svrhu lepega razgleda, zraven pa še nuditi srečo bogate in zabavne tombole!

Upokojenec v zame v najem majhno posestvo za dalj časa. Obširne dopise pod »Točen plačnik 880«.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga

20 - 30%
cenejše od znano nizke in stare cene.
Zato pohitite vsi v

ČEŠKI MAGAZIN

Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga!

OPOZORILO VINOGRADNIKOM!

Peronospora je pričela že v precejšnji meri nastopati, posebno v vinogradih, kjer se je pravočasno škropljenje opustilo. Deževno vreme zadnjih dni bo razvoj in širjenje boleznii zelo pospešilo, radi česar se vinogradniki opozarjajo, da izvršijo tretje škropljenje do dne 21. junija. — Banovinski vinarski in sadjarški zavod v Mariboru.

Uslužnost

Upnik: »Lepo vas prosim, saj vendar ne morem vsak dan sem hoditi in vas opominjati!«
Dolžnik: »To je res! Pa pridite odslej vsako sredo, če vam je prav!«

Ciganove želje

Cigan hodil po sejmu ter se ustavi pred parom res lepih konj. Sam pri sebi pravi: »Ej, to so konji! Ko bi bili moji, pa bi jih prodal, pa nato ukradel in spet prodal... To bi bila kupčija!«

Pri izpitu za zdravnika

Profesor: »Ali mi lahko poveste kako sredstvo za potenje?«
Dijak: »Da, na primer vaša vprašanja!«

Slabo je videl

Mati: »Na omari sta bili dve jabolki. Kako, da je sedaj samo eno tam?«
Tinče: »Ker drugega nisem opazil.«

Domače opravilo

Jurček je prišel prepozno v šolo. Učitelj ga je okregal, a Jurček se je opravičeval, da ga je mamica potrebovala za neko domače opravilo.
»Za kakšno opravilo?« se zadere učitelj nad njim.

Jurček: »Pretepsti so me morali...«

Prvovrstno delo

Kupec v trgovini s konfekcijskim blagom: »Pri vas sem predvčerajšnjim kupil tole suknjo. Včeraj sem jo oblekel in takoj se je po hrbtu razparala.«

Trgovec: »Izvrstno! To pomeni, da so gumbi izvrstno prišiti, sicer bi bili odpadli.«

V gostilni

Gost: »Natakar, kako pišče je to? Sama kost in koža ga je!«

Natakar: »Dobro! Drugič vam ga bom prinesel s perjem vred.«

Zadel je

Učitelj: »Kdo ve, zakaj ljudje mislijo, da je bila puščava Sahara prej morje?«

Jurček: »Jaz vem, gospod učitelj.«

Učitelj: »No, pa povej, zakaj?«

Jurček: »Ker zamorci še sedaj nosijo kopalne hlačke.«

Ali bo — ali ne bo

Mati: »Tonček, lepo se umij, da boš snažen, ker če bo popoldne lepo vreme, bova šla na sprehod.«

Tonček: »Hvala lepa! Kaj pa, če bo slabo vreme in ne bova šla na sprehod, potem bi se zastoj umil!«

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašem.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Prekllici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² 2 din. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbrati upravo lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Iščem mesto služkinje ali postrežnice. Naslov v upravi. 924

Sprejemem pošteno deklo, staro do 45 let. Sluga Franc, Rošpoh 32, Pesnica. 925

Sprejemem ofra z dvema do tremi delavci. Dobi dobro plačo, obsejano njivo ter vse, kar bo potreboval. Vprašati v trgovini Eisenhut, Jarenina. 923

Iščem deklo, ki se razume na polju, pri živini in deloma v kuhinji. Plača po dogovoru. Dopisi z navedbo starosti in prejšnjih služb na: Hiter Ivan, Dovško 71, p. Rajhenburg. 915

Pekovski vajenec z vso oskrbo v hiši se sprejme takoj. Stanko Andrej, pekarna, Sv. Jurij ob ščavnici. 920

Hlapec z dežele, 35—45 let star, več del pri goveji živini, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Če mogoče naj se zgleda osebno do konca tega meseca ter se mu potni stroški povrnejo. Dr. Drnovšek, Maribor, Aleksandrova 40. 928

Mladenko ali siroto, uboglivo, učnoželjno za gospodinjstvo, iščeta olikana zakonca brez otrok, tudi za srednostari pripravno. Ponudbe na upravo pod »V Maribor 926«.

Sodarski vajenec se sprejme takoj. Sulcer, sodarstvo, Maribor, Vojašniška 7. 933

Pridno kmečko deklo za vsa hišna dela se sprejme k tričlanski trgovski družini na deželo. Ponudbe na oglasni oddelek »Slov. gospodarja« pod »Pridna 932«.

Hlapca in služkinjo sprejme takoj Ivan Čretnik, Sv. Jurij ob juž. žel. trg št. 25. 930

POSESTVA:

Prodam travnik, 1 oral, Polzve se gostilna Finžgar, Morje, Fram. 927

Lepo, 26 oralov veliko posestvo ob banovinski cesti, pol ure od Moškanjc, na prodaj. Poslopja zidana. Brezplačne polzvedbe pri dr. Visešnjaku v Ptuj. 931

RAZNO:

Vinogradno žagano kolje in krajnike poceni prodaja Pistor, lesna trgovina, Mlinska 18. 934

Hrastove frize za parkete kupimo. Ponuditi z dopisnico na Remec Co., Kamnik. 830

Kupim travo za kosit. Frangež, Hoče. 917

Prodam železne cevi, 10 cm luč, 3 m transmisije 35 mm z ležaji in jermenico in sadni mlin. Ugodna cena! Zg. Bistrica 88, p. Slovenska Bistrica. 919

Kumino kupuje po najboljši ceni Jos. Jagodič, trgovina s specerijo, Celje, Glavni trg-Gubčeva ulica. 922

Suhe surove ovčje, kozje in srnje kože kupim vsako množino. Plačam dobro. Iščem poverjenike za zbiranje. Ponudbe na Peter Remer, strojarna, Studenci pri Mariboru, Na obrežju št. 76. 856

MOSTIN

Mošna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poštnina povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,
Maribor,

Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner,

Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,

Slovenski trg 11

Za mesec junij

Vam nudimo sledeče kipe:

SRCE JEZUSOVO: visok 20 cm 65 din, 25 cm 46 in 88 din; 30 cm 40, 50 in 85 din; 40 cm 60 in 90 din; 65 cm 240 in 335 din; 90 cm 350 din; visok 1 meter 1720 in 2150 din.

SRCE JEZUSOVO Z RAZPETIMI ROKAMI: visok 20 cm 80 din; visok 30 cm 90 in 130 din.

Pri naročilu napišite zaželjeno velikost in ceno.

Za naročila se priporoča:

Tiskarna sv. Cirila
Maribor - Ptuj.

PERILO

VELIKA IZBIRA PRI J. LAH MARIBOR

VSAKOVRSSTNO ZLATO IN SREBRO
plačuje najdražje draguljar Ackerman K.
nasl., Ptuj, Krekova. 706

ZA BIRMO

venčke, židane trakove, čipke, nogavice, hlačke,
kombineže v veliki izbiri najceneje pri 892
»LUNA«, Maribor samo Glavni trg 24.

Še je dovolj blaga

pri TRPINU: podeleni od 8 din naprej, ka-
kor tudi drugo blago po nizkih cenah. 897

Krapinske toplice

zdravijo s sigurnim uspehom reumo, giht,
išias, ženske bolezni itd. Odprto od sredine
aprila do sredine oktobra. Za čas pred- in
posezone znatni popusti. Nizke cene in pau-
šalne kure. Žel. postaja Zabok-Krap. Topli-
ce, odtod zveza z avtobusom. Pojasnila in
prospekti na zahtevo potom uprave kopalni-
šča in pri vseh potniških uradih. 585

KLOBUKE

barvam in čistim in fazoniram od 10 din naprej.
Nove kupite od 28 din naprej. Dobite okraske:
peresa, igle itd. od 6 din. Se priporoča Vladko
Babošek, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 898

Kdor oglašuje — napreduje!

Vsi, ki potujete, ne pozabite na
novi vozni red
veljaven od 19. maja 1940!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo
2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50
v znamkah). Preprodajalci dobijo prime-
ren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

VSAK PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR ZAVARUJE

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE LE PRI

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.